

MAREKO

Marekom ka góàè qāè tchōà ne,
Jeso Krestem ka

Téé-cookg'ai sa

Marekom di qāè tchōà ne ko ncēe kg'uiian cgoa tshoa-tshoase ncēe ko máá: “Jeso Krestem di qāè tchōàn dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóa ba,” témé e, a qhàò zi di ne dtcòm-kg'ao ne góá máàèa hāa.

Ncēes tcgāya sa Marekom ka góàèa hāa, igabas ko Peterem nxāea hāa kg'uiian ka kg'ui. (Ncēe zi tcee zi ko Marekom ka kg'ui: Tsee 12:12; 13:13; 15:37-39, Kol 4:10, 2Tim 4:11.) Marekom dis tcgāyas koe zi ko gúù zi qhāése kúrúse: “kúúga” dim kg'ui ba hēé naka “gaa x'aè kaga” di ba hēé naka “qhāése” di ba hēéthhēé xu ko ncēes tcgāyas koe kái q'oro tséékaguè.

Gataga ta ko bód, Jeso ba qarian úúa hāa sa. Gam di qaria ne ko Gam di xгаа-xgaan koe hēé, naka Gam di qarian ncēm dxāwa t'ēean koe úúa hāa koe hēé, naka khóèa nem ko ma gaan di chìbian qgóóa máás koe hēéthhēé x'áise.

Jesom kò Gam ka kg'ui nem ko kái-kg'aise “Khòèm dim Cóa ba” dim kg'ui ba tséékagu, ncēe ko máá, Nqari Me e, a ba a gaa khoa khòè Me e, témé ba. Hààraa baa, nxāasegam gha hàà Gam di kg'òèan khòè ne tcg'òóá máá, a gane di chìbian koe kgoara ne ka (Mk 10:45).

Mareko ba kò kaisase Jesom kò ko kúrú tsééan koe tcāà tcgáía hāa, Gam di kg'uiian hēé naka Gam di xгаа-xgaan ka hēéthhēé tamase.

Qaa-qaasa kg'uiia ne:

- qāà (8:34-37; 10:45)
- kúúga, gaa x'aè kaga, qhāése

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba Galilea koe (1–9)
- Jeso ba Jutea koe (10)
- Jeso ba Jerusalema koe (11–13)
- Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hēéthhēé e (14–16)

Jeso ba Galilea koe (1–9)

Johanem tenguù-tenguu-kg'aom di xгаа-xгаа ne

(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

1 ¹ Jeso Krestem di qàè tchòn dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóa ba. ² Ncèe i ma porofitim Isaiam *dis Tcgāyas* koe ma góásea hāa khama, a ko máá:

“Bòd, Tirim tchōà xàà-kg'ao bar gha
Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,
ncèe gha sí Tsarim dàd ba kg'ónòd máá Tsi ba.

³ Tchàa-xgóós koe ko q'au a ko máá:
‘X'aigam *Nqari* ba tu dàd ba kg'ónòd máá,
naka Gam di dàdan tchàno-tchanoa máá Me,
témém dòm ba.”

⁴ Me ko nxāaska Johanem tenguù-tenguu-kg'ao ba tchàa-xgóós koe hàà, a khòè ne tenguù-tenguu, a ba a chibia ne koe ne gha tcoóse a tenguù-tenguuès ka xгаа-xгаа ne, nxāasega ne gha gane di chibian qgóóa máàè ka. ⁵ Me kò wèem nqóóm Jutea di ba hēé, naka wèè ne khòè ne Jerusalema di ne hēéthéé sí cgae me, a ne a gane di chibian nxàe, a Jorotane dim tshàam koe tenguù-tenguuè. ⁶ Johane ba kò nqabè c'òd cgoa kúrúèa qgáfan hana, a khòd dim bàne ba kháóa ba koe qáéa, a kòd tcoman hēé naka qááka di dènean hēéthéé tc'òó. ⁷ A ba a ko *Nqarim di kg'uian* xгаа-xгаа a ko máá: “Tí qáá q'oo koem ko Gaam èe tí ka qari ba hàà, ncèe qarian ka nqáé tea hāa ba, ncèe qámse a nxàbo tcaia ba kgoara gar tc'àd tama ba. ⁸ Tshàan cgoar tenguù-tenguu tua hāa, igabam gha Gabá Tcom-tcomsam Tc'èem cgoa tenguù-tenguu tu u,” tam méé.

Jesom dis tenguù-tenguuku sa hēé naka kúrúa bóde sa hēéthéé e

(Mt 3:13–4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Eè xu cáím xu kam kò Jeso ba Galilea di Nasareta koe guu, a ba a kò Jorotane dim tshàam koe hàà Johanem ka tenguù-tenguuè. ¹⁰ Eè ko Jeso ba tshàan q'oo koe tgc'oa kam ko nqarikg'aian bóde i xgobekg'amse, Me Tcom-tcomsam Tc'èe ba tcíbís khama ii a ko xōa cgae Me. ¹¹ Me kò dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: “Tsáá Tsia Tiri Tsi Cóa Tsi ncàma Raa Tsi i, Tsáá koe Ra ko qāè-tcao,” témé.

¹² Tc'èe ba kò kúúga sèe a qāáka úú Me. ¹³ Me kò 40 cáman qāáka hāa, a ko satanam ka kúrúa bóde. A ba a kò gataga qāáka di kg'oo-coan cgoa hāa, i kò moengelean hàà hùì Me.

Jeso ba ko Gam dis tséé sa tshoa-tshoa

(Mt 4:12-17; Lk 4:14-15)

¹⁴ Eè ko Johane ba qáé-nquus koe tcāàea xg'ara kam kò Jeso ba Galilea koe sí, a Nqarim di qàè tchòn sí xгаа-xгаа, ¹⁵ a máá: “X'ae ba

hààraa, i Nqarim di x'aian cúu u, ke tu gatu di chibian koe tcóóse naka qãè tchòàn koe dtcòm,” témé.

Jeso ba ko 4 xu x'aù qgóó-kg'ao xu tcii

(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11)

¹⁶Eëm kò Jeso ba Galilea dim tshàam qàè koe nqáé, kam ko Simone ba hëé naka Simonem ka qōesem Anterea ba hëéthéé tsara bód, tsara ko c'uisi sa tshàan q'oo koe xaoa tcàà; x'aù qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama. ¹⁷Me Jeso ba bìrí tsara a a máá: “Xùri Te tsao, kúru tsao or gha tsao khòè ne qgóó-kg'ao tsao ii ke,” témé. ¹⁸Tsara kúúga gatsara di c'uisian guu a xùri Me.

¹⁹Eëm ko cg'arése còoka qòò kam ko Sebetem ka cóásem Jakobo ba hëé naka qōesem Johane ba hëéthéé tsara bód, tsara dxòrom q'oo koe hãa a ko gatsara di c'uisian kg'ónò. ²⁰Me kò kúúga tcii tsara a, tsara kò gatsara ka xòm Sebete ba hëé naka gam koe ko tséé xu khòè xu hëéthéé dxòrom q'oo koe qàù, a xùri Me.

Jeso ba ko dxāwa tc'ēean xhàigu

(Lk 4:31-37)

²¹Xu kò Kaperenaume koe síí. Me kò kúúga Sabata dim cárn ka Jeso ba còrè-nquum koe tcàà, a xгаа-xгаа. ²²Ne kò Gam di xгаа-xгаа-q'ooan ka area hãa. Qarian úúam khòèm khamam kòò ma xгаа-xгаа ne khama, gane di xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu khama tamase.

²³Gaam x'aèm ēem kam kò gane dim còrè-nquum q'oo koe c'ēem khòè ba hãa, cg'ãè tc'ēean kò úúá ba, me kò q'au a máá: ²⁴“Jeso Tsi Nasareta di Tseè, dùú sa Tsi ko gatá cgoa tc'ēe? Hàà Tsi ko kaàkagu ta a? Q'ana raa díí Tsi i sa - Nqarim di Tsi Tcom-tcomsa Tsi i,” témé.

²⁵Igabam kò Jeso ba **cg'ãè tc'ēean** dqàè a máá: “Nqoo, naka tcg'oa cgae me!” témé. ²⁶I kò cg'ãè tc'ēean khòè ba qarika ntcãa-ntcãa, a kaisam q'aum cgoa tcg'oa cgae me.

²⁷Ne kò wèè ne khòè ne area hãa, a ne a kò tèèku a máá: “Dùútsa gúú saa ncēe sa? Kãbas xгаа-xгаа saa - qarian úúá hãasem ko cg'ãè tc'ēean ga dqàè i komsana Me ka!” témé. ²⁸I kò kúúga nxàea ba wèém xg'laekum Galilea dim koe qháésega tsaj-tsaise.

Jeso ba ko kái khòèan kg'òèkagu

(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

²⁹Eëm ko còrè-nquum koe tcg'oa kam kò Simonea tsara Anterea tsara x'áé koe síí tcàà, Jakoboa tsara Johanea tsara cgoa. ³⁰Si kò Simonem ka c'uise sa cgùrukagu si kos tcìis ka qgóòèa, xu kò Jeso ba gaa x'aè kaga gas ka bìrí. ³¹Me kò hàà, a hàà tshàua sa koe sèè a ghùì si. Si tcìì sa guu si, si tshoa-tshoa a tsééa máá ne.

³²Eēm dqòam ka, cáms ko tcàa ka ne kò wèè khòèan tsàako Gam koe óá, dxāwa tc'ëean úúa hāan ga hēéthēé e. ³³Ne kò wèém x'áé-dxoom di ne khòè ne nquu-kg'lám koe xg'aea hāa. ³⁴Me kò **Jeso ba** kái ne ēe ko tǎáka zi tcìi zi tsàara hāa ne kg'òèkagu, a kò gataga kái dxāwa tc'ëean xhàia tcg'òó cgae ne, a kò táá dxāwa tc'ëean kgoara máá i kg'ui, q'āa Mea i kò hāa khama.

Jeso ba ko Galilea koe xгаа-xгаа
(Lk 4:42-44)

³⁵Kaisa ntcùúkg'ai cgoa, qanega i ntcùú u kam kò Jeso ba tēe a c'ëem qgáim nqooa hāam koe qòò, a ba a síi gaa koe còrè. ³⁶Xu kò Simone ba hēé naka gam cgoa kò hāa xu khòè xu hēéthēé xùri Me. ³⁷A xu a ēe xu ko hòò Me ka bìrì Me a máá: “Wèém khòè ba ko qaa Tsi,” témé. ³⁸Me bìrì xu a máá: “Hààn xae cúuse hāa xu x'áé-coa xu koe qòò, nakar gha nxāasega gaa koe thēé síi xгаа-xгаа; gaan domkagar hààraa hāa ke,” témé.

³⁹Me kò wèém Galileam koe qòòa te, a gane di xu còrè-nquu xu koe Nqarim di kg'uiian xгаа-xгаа, a dxāwa tc'ëean xhàiaagu.

Jeso ba ko lepero dis tcìi sa tsàaram khòè ba kg'òèkagu
(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰Me kò lepero dis tcìi sa tsàaram khòè ba hàà cgae Me, a hàà qgom-tsi-quri a còrè Me a máá: “Tc'ëe Tsi kòò ne, Tsi ga kúrú ter q'ano,” témé. ⁴¹Me kò Jeso ba thòò-xama máá me, a tchoanà tshàu a qgóó me, a bìrì me a máá: “Gatàr ko ma tc'ëe, ke q'ano,” témé. ⁴²Kas kò tcìis lepero di sa kúúga kaà cgae me, me q'ano. ⁴³Me kò Jeso ba qarika x'áé me, a ba a tcg'òó mem qòò, ⁴⁴a bìrì me a máá: “Q'āa, naka táá cúí khòè ga c'ëe gúú ga bìrì guu! Igaba méé tsi qòò naka síi peresitim koe x'áise, naka tsia tsari q'ano-q'anosean domka síi dàòà-mááku zi tcg'òó, ncēm kò Moshe x'áèa hāa zi, x'áís iise khòè ne koe,” témé. ⁴⁵Igabam kò gaam khòè ba tcg'oa a qòòa te a ba a tshoa-tshoa a wèè za ga nxàe e. Me kò gaas gúús domka Jeso ba tààè, x'áéan q'oo koem gha kgoarasea hāase qòòa tean ka, igabagam ko nqoo-nqoosa zi qgái zi koe hāa. Ne kòò khòè ne **qanega** wèè za guu a hàà cgae Me.

Jeso ba ko nqoara hāam khòè ba kg'òèkagu
(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

2 ¹Cg'orò xu cámi xu qǎa q'oo koem kò Jeso ba gaicara Kaperenaume koe síi, ne kò khòè ne x'áé koem hàna hāa sa kóm. ²Ka ne kò kái ne khòè ne gaa koe xg'aea, i kò kòm ga káa a, nquu-kg'lám koe ga igaba, Me kò **Nqarim òim** kg'ui ba xгаа-xгаа ne. ³Ka xu kò 4 xu khòè xu hàà, khòèm nqoara kò hāa ba ko qgóóa mááku a ógara xu. ⁴Eē xu ko Gam koe úúa ba ka tààè, khòè ne di kái-q'ooan ka, ka xu kò nxāaska ēem kò

Jeso ba hānam qgàim di tchànoan cgoa nquum tcoḃe chùrù, a xu a ãem khòem nqōara kò hāam kò xòḃeam tcoà ba qám. ⁵Eēm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bòḃ kam kò nqōara hāam khòè ba bìrì a máá: “Tiri cóáè, chìbia tsi tsi qgóó mááèa,” témé.

⁶Xu kò x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu gaa koe ntcōóa-ntcōe, a ko tcáóa xu q'oo koe tc'èe a ko máá: ⁷“Dùúska ba koáé ncēem khòè ba ncēeta mééa máá? **Nqari bam** ko cóè! Díí ba ga khòèan chìbian gaan di qgóóa máá, Nqarim cúí Me e ka?” ta tc'èe.

⁸Me kò Jeso ba qháése gatà xu ma tcáóa xu koe tc'èea hā sa bóḃ, a ba a tèè xu a máá: “Dùús domka xao ko ãe zi gúù zi tcáóa xao q'oo koe tc'èea máá? ⁹Ndaka nea thamkaà? Khòem nqōara hā ba bìrì a máá: ‘Chìbia tsi tsi qgóó mááèa,’ témé, kana máá: ‘Tèe naka tsarim tcoà ba sèè naka tsia qḃḃ,’ témé saa? ¹⁰Igabar gha x'ái xao o, xao gha nxāasega q'āa, Khòem ðim Cóá ba nqōókg'ai koe qarìan úúa hā sa, khòèa nem gha chìbian qgóóa máá di i,” témé. A ba a nqōara hāam khòè ba bìrì a máá: ¹¹“Bìrì tsir ko a ko máá: tèe naka tsarim tcoà ba sèè naka x'áéa tsi koe ðibi,” témé.

¹²Me **kúúga** qháése tèe a ba a gam ðim tcoà ba sèè, a wèè ne khòè ne cookg'ai koe tcg'oa, ne wèè ne khòè ne are, a ne a Nqari ba dqom̃ a máá: “Ncēeta iis gúù sa ta qanega bóḃ ta ga hāa,” témé.

Jeso ba ko Lefi ba tcii

(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³Me Jeso ba gaicara tshàam qàe koe síí, ne kò kái ne khòè ne hàà cgae Me, Me tshoa-tshoa a xgaa-xgaa ne. ¹⁴Eēm ko gaa koe guu kam kò Lefi ba bóḃ, Alefaiom ðim cóá ba, me marian ko sèèa xg'ae-xg'aeem nquum koe ntcōóa-ntcōe. Me bìrì me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tèe a xùri Me.

¹⁵Eēm Jeso ba hāa a ko Lefim ðim nquum koe tc'òó, ka i kò kái mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hēé naka chìbi-kg'aoan hēéthéè tc'òó cgoa Me, Gabá hēé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hēéthéè cgoa; kái ne khòè nea kòò xùri Me khama. ¹⁶Eè xu kò x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu Farasai di xu bóḃ Me mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu hēé naka chìbi-kg'aoan hēéthéè cgoa ko tc'òó, ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tèè a máá: “Dùús domka ba ko mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hēé naka chìbi-kg'aoan hēéthéè cgoa tc'òóa máá?” témé.

¹⁷Eēm ko Jeso ba ncēe sa kóm kam kò máá: “Eè tsàa tama ne khòè nea naakan qaa tama, igaba èe ko tsàa ne ko qaa a. Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chìbi-kg'ao ne tcii ka,” témé.

Jeso ba ko tc'òoan carasean ka tèèè

(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

¹⁸Nxāaska xu kò Johanem di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hēé naka Farasai xu di xu hēéthéè tc'òoan carase. Ne kò c'èe ne khòè ne Jeso ba síí cgae a

têe Me a máá: “Dùús domka xu ko Johanem di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hêé naka Farasai xu di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hêéthêé tc'ōoan carasea máá, igaba xu Tsari xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tc'ōoan carase tama?” témé.

¹⁹Me Jeso ba xᵒa ne a máá: “Sêé-kg'aom kò gam di ne cg'áè-kg'ao ne cgoa hãa ne nea gha ntama tc'ōoan carase? Eêm sêé-kg'aom ko qanega gane cgoa hãa x'aè ka ne cuiskaga tc'ōoan carasea hãa tite. ²⁰Igabam gha x'aè ba hàà, ãem gha ko sêé-kg'ao ba gane koe sêèa tcg'òòè ba; gaam cáím ka ne gha nxãaska tc'ōoan carase.

²¹“Cúí khòè ga káà a, kᵒbam qgáí ba gha ncíím cgoa nᵒba a; gatà i kòò hêé nem gha kabam qgáí ba ncíím koe tòàra tcg'oa, si gha tòà sa càuse. ²²Gataga i khòèan káà a, kᵒba gōéan gha ncíí zi khòò dtcòbè zi koe qg'oe e. A ncèè gatà i kòò hêé ne i gha gōéan dtcòbè zi tòà, i gha gōéan ntcãa, zi dtcòbè zi tòàra q'aase. Igaba méé i kᵒba gōéan kᵒba zi khòò dtcòbè zi koe qg'oeè,” tam méé.

Sabata dim cáím dis têe sa

(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

²³C'ëem cáím Sabata dim kam kò Jeso ba ko mabere di xu xháà xu xg'aeku koe qᵒò, xu Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tshoa-tshoa a ko maberean di tcúúan tcuù. ²⁴Xu Farasai xu bìrí Me a máá: “Bòò, dùúska xu ko Sabata dim cáím ka x'áèan koe kgoara máàè tama sa kúrúa máá?” témé.

²⁵Me bìrí xu a máá: “Qanega xao gáé nxará ta ga hãa Dafitem xg'ao kúrús ka? Eè xu kò gabá hêé naka gam ka c'ëea xu hêéthêé xàbà hãa a kòò c'ëe gúúan tcào ka xu kò kúrú sa. ²⁶Nqarim dim nquum koem kò ma tcãa sa, Abitarem kò kaim peresiti ba ii x'aè ka, a ba a gam ka c'ëea xu cgoa ts'ee-ts'eekg'aièa péréan tc'óó, ncèe peresiti xu ka cúí ko tc'óòè e, ncèe gabá hêé naka èe hãa cgoa mea xu hêéthêé kò tc'óóan gaan di kgoara máàè tama a,” témé.

²⁷A bìrí xu a máá: “Sabata dim cáím ba khòèan kúrúa máàèa, i khòèan Sabata dim cáím ba kúrú máàèa tama. ²⁸Khamam Khòèm dim Cóa ba Sabata dim cáím koe ga igaba X'aiga Me e,” témé.

Khòèm nᵒqara tshàua ba

(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

3 ¹Me kò gaicara còrè-nquum koe sí tcãa. Me kò nᵒqara tshàua hãam khòè ba gaa koe hãa. ²Xu kò Farasai xu xaèa kg'ónò Me, a bóò Sabata dim cáím kam gha gaam khòèm èe nᵒqara tshàua hãa ba qãèkagu sa, nxãasega xu gha chibi-chibi Me ka. ³Me kò èe nᵒqara tshàua hãam khòè ba bìrí a máá: “Têe naka tsia sí khòè ne cookg'ai koe téé,” témé.

⁴Me kò bìrí xu a máá: “Sabata dim cáím ka sa kháé ndaka sa kgoaraèa: qãèan kúrú saa kana cg'ãèan kúrú saa, khòè ba kg'òèkagu saa kana cg'òo

me saa?” témé. Igaba xu kò kg'ama nqoo. ⁵Me kò xgòase bóò ne, a ba a gane di qari tcúúan ka thòò-tcaoa hãase khòè ba bìrí a máá: “Tchoanà tshàua tsi,” témé. Me kò khòè ba tshàua ba tchoanà, i tshàua ba k̄abise a qāè. ⁶Xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a **x'aigam** Herotem di xu tséé-kg'ao xu cgoa xg'ae a qg'áiku, nta xu gha ma Jeso ba cg'òo sa.

Jeso ba ko tshàam qàe koe kái ne khòè ne kg'òèkagu

⁷⁻⁸Jeso ba kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa tshàam koe síí, ne kò kái ne khòè ne Galilea koe guu a xùri Me. Eē ne ko wèè zi ēem kòò kúrú zi kóm, ka ne ko kái ne khòè ne Jutea koe hēé, naka Jerusalema koe hēé, naka Itumea koe hēé, naka Jorotane ka ncíi za hēé, naka Ture koe hēé naka Sitone koe hēéthēé guu a hàà cgae Me. ⁹Me Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí xu dxòro ba kg'ónòna máá Me, khòè ne dis xg'aes domka, táá ne gha nxāasega qāea cg'òo Me ka. ¹⁰Kái ne khòè nem kò kg'òèkagua hāa, khama ne kòò ēe kò tcìia hāa ne dqùria síí, síí ne gha qgóó Me ka. ¹¹Eē ne kòò cg'āè tc'ēean ka tcāà cgaeèa ne bóò Me ne ne ko cg'áé a q'au a máá: “Nqarim di Tsi Cóa Tsi i,” témé. ¹²Me kaisase dxāwa tc'ēean dqàè, táá i gha c'ēe ne bìrí dīm ii sa ka.

Jeso ba ko 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu nxará tcg'òó

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³Me Jeso ba xàbì ba q'ábà qàò, a ba a Gam ko tc'ēe xu tcii, xu Gam koe hàà. ¹⁴Me 12 xu nxará tcg'òó a x'áè úú-kg'ao^a xu ta ma tcii xu, Gam cgoa xu gha hāa ka, a xu a tséèè a Nqarim di kg'uian qòòkagu, ¹⁵a dxāwa tc'ēean xu gha xhàiaigu di qarian máàè.

¹⁶Ncēe xua kò: Simonem ncēm kò Petere ta ma tcii ba hēé, ¹⁷Sebetem ka cóásem Jakobo ba hēé, naka Jakobom ka qōesem Johane ba hēé (ncēm kò Boaneregese dis cg'òè sa máà tsara; ncēs cg'òè sa kòò máá: ‘Túú tebean di tsara cóá tsara a,’ témé), ¹⁸Anterea ba hēé, naka Filipi ba hēé, naka Baretolomaio ba hēé, naka Mataio ba hēé, naka Tomase ba hēé, naka Alefaiom ka cóásem Jakobo ba hēé, naka Tadaio ba hēé, naka Simonem (ncēe kò tòókuan x'āà máá ba) hēé, ¹⁹naka Jutase Isekariotem (ncēe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcāà Me ba) hēéthēé xu u.

Jeso ba ko Belesebulem ka xгаа-xгаа

(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

²⁰Me nxāaska Jeso ba **dìbì a síí** nquum q'oo koe tcāà. Ne gaicara kái ne khòè ne xg'ae, xu Gabá hēé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hēéthēé péréan tc'òó ka tààè. ²¹Eē ne ko Gam x'áé di ne ncēe sa kóm, ka ne ko síí tceea tcg'òó Me, tc'ēea ba nxana hāa, ta ne kò tc'ēea hāa khama.

a 3:14 x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

²² Xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu Jerusalema koe kò guua hãa xu hàà máá: “Belesebulem kam hãa cgaeèa, a ko dxãwa tc'ëean dim x'aigam cgoa dxãwa tc'ëean xhàigu,” témé.

²³ Me Jeso ba tcii ne, a sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne, a máá: “Ntama ba ga ma satana ba c'ëem satana ba xhàigu?” ²⁴ X'aian kò q'aa-q'aaese hãa ne i cuiskaga ãe x'aian hãa tite. ²⁵ X'áém kò gataga q'aara hãa nem cuiskaga ãem x'áé ba hãa tite. ²⁶ A ncèè satanam kò cúia ntcoeku cgoase a q'aara hãa nem cuiskaga tééa hãa tite, igabam ko chòd-q'oos koe síí. ²⁷ Igabam c'ëem khòè ba cuiskaga qarim khòèm dim nquum koe tcàà, naka gam di zi gúù zi ts'àà hãa tite, kg'aia méém ãem khòèm qari ba qáéa ntcòd. Nxãaska cúígam gha nquua ba q'oo koe tcàà a gam di zi gúù zi ts'àà. ²⁸ Tseegukar ko bìrí tu u: Khòè ne gha wèè chibia ne koe hée naka wèè cg'ãè kg'uian kg'ám q'ooa ne koe ko tcg'oa koe héethée qgóoa mááè. ²⁹ Igaba ãe ko Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'ãèè kg'ui nea chòd tamase qgóoa-máákuan hòd tite, igaba ne chòd tamase chibiga ne e,” tam méé. ³⁰ “Cg'ãè tc'ëea nem úúa,” ta ne mééa domkam Jeso ba ncèeta mééa.

Jesom di ne qhàd ne
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

³¹ Jesom ka xòd sa hée naka qòese ga xu héethéa kò hàà, a hàà tchàa koe téé, a c'ëem khòè ba tsée, me síí Jeso ba tcii. ³² Ne kò kái ne khòè ne ntcóoa nxama-nxama Mea hãa khama ne máá: “Bòd, saò sa hée naka Tsáá qòe ga xu héethéa tchàa za tée a ko drcàrà kg'ui cgoa Tsi ne gha sa,” témé.

³³ Me xoa ne a máá: “Tiris xòd sa díí saa, xu Tíí qòe ga xu díí ga xua?” témé. ³⁴ Me ãe kò ntcóoa nxama-nxama Mea ne ntcáà, a ba a máá: “Ncèea Tiris xòds ga si i, a Tíí qòe ga xu xu u. ³⁵ Wèém khòèm ãe ko Tirim Nqarim nqarikg'ai koe hànám ko tc'ëe sa kúru ba Tíí qòem ga me e, a Tíí qòes ga si i, a gataga Tiris xòds ga si i,” tam méé.

Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

4 ¹ Me gaicara tshoa-tshoa a tshàam qàe koe xгаа-xгаа. Si kò kaias xg'ae sa qàea ba koe hãa, Me dxòrom q'oo koe tcàà a tshàam qàe koe síí ntcóo, si kò wèès xg'ae sa tshàam-kg'ám koe gómankg'ai koe téé-tée. ² Me kái zi gúù zi xгаа-xгаа ne sere-sere zi cgoa, a ba a Gam di xгаа-xgaan koe máá:

³ “Komsana méé tu. Xhàrà-kg'ao ba kò qòd a síí xhàrà.

⁴ Eëm ko xhàrà ka i kò c'ëe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zi tsarà zi hàà tc'òò o.

⁵ I c'ëe cgùrian nxòã-kg'ai di qgàian koe tcheè, ncèe kái góman kò káa a koe. I kò kúúga qháése tsòm, góma ne kò kaisa tama khama. ⁶ Eès ko cámi sa qàd ka i ko gaa tsoman dào, a i a kò tòbe ga i kò úú tama khama nqai.

7I c'ëe cgùrian dxàman hàna qgái koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u, i táá tc'õoan kúrú.

8I c'ëe cgùrian qãe góman koe tcheè, a i a tc'õoan kúrú, ãe i ko qhúí a ko kai ka i c'ëean 30 khama noo, i c'ëean 60 khama noo, i c'ëean 100 khama noo tc'õoan kúrú.

9Me Jeso ba máá: “Eë tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

Jesom ko dùús domka sere-sere zi ka kg'ui sa

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

10Eëm cúíá hãa ka xu kò 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hëé naka c'ëe ne ãe kò gaa koe hãa ne hëéthëé sere-sere zi ka tõe Me. 11Me kò birí ne a máá: “Gatua máàè, chómsea zi kàa zi Nqarim di x'aian di zi tu gha q'ãa sa. Igaba gane ãe tchàa za hãa ne koe i ko wèè gúúan ga sere-sere zi cgoa nxárá xg'aèè. 12Nxãasega

‘ne gha wèè x'aèan kaga bóò
igaba ne bóò q'ãa tite ka.
A ne a gha wèè x'aèan kaga kóm
igaba ne kómá q'ãa tite,
Nqarim koe ne ko q̄abise
a qgóóa máàè ne cúí ga a gha ii.’ ”

13Me birí ne a máá: “Ncëes sere-sere sa tu gáé kómá q'ãa tama? Kháé tu gha nxãaska c'ëe zi sere-sere zi ntama kómá q'ãa?

14Xhárà-kg'ao ba ko kg'ui ba xhárà.

15C'èè ne khóè nea dàòm qàe koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii, ncëe kg'uim xháràèa koe. Eë ne ko kóm me kagam ko kúúga satana ba hàà, a hàà kg'uim ãe gane koe xháràèa hãa ba séèa tcg'òó.

16Ne c'ëe ne khóè ne nxõán hàna qgái koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii. Nxãa nea ncëe kg'ui ba ne ko kóm ne ko kúúga qãe-tcaoan cgoa hààkagu me ne e, 17igaba ne káá tõe ne e **khama** ne ko xòm x'aè séè a hãa, a ne a ãe i ko kg'uim domka xháéa ne kana xgàrakuan hàà ne ne ko qháésega cg'áé.

18“C'ëe ne khóè nea ãe dxàman koe tcheèa hãa cgùrian khama ii. Gane ãe kg'ui ba kómá ne ne e, 19igaba kg'òès di zi xháé zi hëé, naka qguù sa ncàman hëé, naka c'ëe zi gúú zi ncóóan hëéthëéa kò tcãà cgae ne, a kg'ui ba chúú-chuu, me táá tc'áróan kúrú.

20“C'ëea ne qãe góman koe kò xháràèa cgùrian khama ii. Nxãa ne ko kg'ui ba kóm a ne a ko dtcòmá mááse me, a ne a ko tc'áróan kúrú, i c'ëean 30, i c'ëean 60, i c'ëean 100 ne ne e.”

X'àa-x'aa-kg'ai cgoa dis gúús dis sere-sere sa

(Lk 8:16-18)

21Me birí ne a máá: “Díina ga x'láa-x'aa-kg'ai cgoa dis gúú sa gàbas cgoa xoaba-kg'ai, kana kgàrom dòm q'oo koe tòó? Tseeguan kagas gha téé-

q'ooa sa koe tòòè! ²²Wèès gúùs ãe chómsea hãa sa gha x'áíse, si gha ãe qàbi-kg'aièa hãa sa, xgòre-kg'aiè khama. ²³Khòèm ãe tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

²⁴Me bìrí ne a máá: “Qãèse tu komsana! Eẽ tsi tcg'òóa hãas tc'ãd-tc'ão sa gaas máàè tsi ghas ga si i, a tsi a gha gataga càta máàè si. ²⁵Wèém khòèm ãe úúa hãa ba gha káían máàè. Me gha ãe gúú úú tama ba, ãem úúa hãa gúú-coan ga sèè cgaèè khama,” tam méé.

Tsòmkom cgùrim dis sere-sere sa

²⁶A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea ncèeta ii: ‘Khòèm gómán koe cgùri ba xhàrà hãam khama i ii, ²⁷ncèe ko ntcúú ka x'óm a ko koaba ka tãe, me cgùri ba ko cúíaga kai, gam c'úúa hãase. ²⁸Góm ba kò cúíga kg'ama tc'òoan kúrú: kg'aiam ko tsòm a qhúí, a ba a kai, a x'òàn kúrú, i x'òàn tc'áróan kúrú. ²⁹Eẽ i ko tc'òoan x'ãé kaga i ko tcuùè, tcuù di x'aè ne hààraa khama,’ ” tam méé.

Mosetara dis hìis di cgùrian dis sere-sere sa

(Mt 13:31-32, 34; Lk 13:18-19)

³⁰A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea gha dùús cgoa nxárá xg'aeè, kana dùútsa sere-seres cgoa ia gha nxárá xg'aeè? ³¹Mosetara *dis hìis* dim cgùrim khama i ii. Ncèè cgùrian kò ko gómán koe xhàràè nem wèè cgùrian nqòómkg'ai di kaga cg'áré me e. ³²Igaba ãem kò xhàràè nem ko tsòm, a kaias hìis xhàrà di sa kúrú, a kaia nxãan kúrú, i gha nqarikg'ai di tsaràn hàà gas di sómán koe nquuan kúrú,” tam méé.

³³Jeso ba kò káí zi sere-sere zi tséékagu, a kg'ui ba bìrí ne tc'ãd-tc'ãos ãe gane ko kómá q'ãas cgoa. ³⁴Táám kò cúí gúú ga gane cgoa kg'ui, sere-serean tséékagu tamase, igabam ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoam kò cúía hãa ka wèès gúú sa qãèse bìrí xu.

Jeso ba ko tc'ãá ba téékagu

(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵Me gaam cárm ãem dim dqòam ka bìrí xu a máá: “Hàà naka xae c'èem xòèm tshàam dim za tchoaba,” témé.

³⁶Xu kò khòè ne gaa koe qaù, a xu a ãem kò hãam dxòrom q'oo koe tcãà, zi kò gataga thée c'èe zi dxòro zi gaa koe hàna.

³⁷Me kò kaíam tc'ãá ba tãe, i tshàam di qhonèan qùbise a dxòrom q'oo koe tcãà, me dxòro ba cg'òè ka hëé. ³⁸Igabam kò Jeso ba dxòrom kháo koe hàna, a tcgábí ba dcãa a x'ómã xòe. Xu ghùì Me, a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, toím xae ko igaba i gáé Tsáá koe gúú méé tama?” témé.

³⁹Me tãe a ba a tc'ãá ba dqàè a tshàa ba bìrí a máá: “Nqoo naka kgàè!” témé. Me tc'ãá ba téé, si kò kaisas nqoo sa xóé.

⁴⁰Me tãe xu a máá: “Dùús domka xao ma q'aea? Dtcòmán xao gáé úú tama?” témé.

⁴¹ Xu kaisase q'ádò, a xu a tèèku a máá: “Dùútsa khòè ba gáé ncèe ba? Tc'áán ga hēé naka tshàan ga hēéthēé ka ko komsanaè ba?” témé.

Jeso ba ko dxāwa tc'ēean úúam khòè ba qāèkagu
(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

5 ¹ Xu tshàa-dxoom ka c'ēe xòèa ba za tchoaba, Gerase ne dim nqōóm xòè koe. ² Eēm ko Jeso ba dxòrom koe tcg'oa, kam ko cg'āè tc'ēean kò úúa hāam khòèm cgoa xg'ae, tc'ám zi xòè koe kò guua hāa ba. ³ Tc'ám zi koe kò x'āèa hāa ba, ncèe khòè ne kò qáéa ba ka tààèa hāa ba, qano di xu tau xu cgoa ga igaba. ⁴ Káí-kg'aisem kò ko tshàua ba koe hēé naka nqàrèa ba koe hēéthēé qano cgoa qáéa ntçòè, igabam kò ko qhòm m, a ba a nqàrè di qanoan khòè q'aa. Cúí khòè ga kò kàà a ncèè me i ga di qarían kò úúa hāa a. ⁵ Ntc'úú ba hēé naka koaba ba hēéthēém kò ko tc'ám zi hēé naka xàbì xu koe hēéthēé q'aua te, a ko nxōán cgoa thòè-thòose.

⁶ Eēm ko Jeso ba nqúú ga ii a ko bóò, kam kò qgóéa síí, a síí cookg'iaia ba koe qom, ⁷ a kaisase q'au a máá: “Jesoè, kaisase tc'ámáka hànám Nqarím di Tsi Cóa Tseè, dùú sa Tsi ko tíí cgoa tc'ēe? Nqarím cgoa ra ko gaise Tsi a ko máá, táá xgàra te guu,” témé. ⁸ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Ncèem khòèm koe tcg'oa, tsáá cg'āè tc'ēe tseè!” témé.

⁹ Me nxāaska Jeso ba tèè me a máá: “Cg'òèa tsi dííá?” témé. Me máá: “Cg'òèa te Milione e, káí xae e khama,” témé. ¹⁰ Me kaisase Jeso ba dtcàrà, táám gha èem qgáim koe xhàigu xu ka.

¹¹ Káí zi xgùu zia kò xàbìm dxùukg'ai koe hāa a ko dxòó. ¹² Ka i ko dxāwa tc'ēean Jeso ba dtcàrà a máá: “Xgùuan dis xg'aes koe tsééa úú ta a, kgoara máá ta a naka ta gaan koe tcāà,” témé. ¹³ Me cg'āè tc'ēean kgoara máá i tcg'oa, a i a síí xgùuan koe tcāà, i èe xgùuan ncèe kò 2,000 khama noo o, kari-karisea xōa a síí tshàam koe tcāà a toim.

¹⁴ Eè kòo xgùuan kòre xu khòè xua kò bèe a qgóé a síí x'áé-dxooan koe hēé naka x'áé-coa xu koe hēéthēé xàà a. Ne kò khòè ne èe kúrúsea hāa sa hàà bóò. ¹⁵ Eè ne ko Jesom koe hàà ka ne kò èe kò dxāwa tc'ēean úúa hāam khòè ba bóò, me gaa koe ntcóóa-ntcōe, a qgáían hana, i tc'ēea ba qāè e, ka ne kò q'ádò. ¹⁶ Gane èe kò èe kúrúsea hāa sa bóò ne kò dxāwa tc'ēean kò úúam khòèm koe hēé naka xgùuan koe hēéthēé kúrúsea hāa sa khòè ne bìrí. ¹⁷ Ne tshoa-tshoa a Jeso ba dtcàrà, gane dim nqōóm koem gha tcg'oa sa.

¹⁸ Eēm ko Jeso ba dxòrom koe tcāà kam kò èe kò dxāwa tc'ēean ka tcāàèa hāam khòè ba Gam cgoam gha qòò sa dtcàrà Me. ¹⁹ Igabam kò Jeso ba táá kgoara máá me Gam cgoa qòòa ne, a bìrí me a máá: “Dìbì x'áéa tsi koe, tsari ne khòè ne koe, naka tsia síí X'aigam nta noose kúrú máá tsia hāa sa hēé naka nta noosem thòè-xama máá tsia hāa sa hēéthēé ka bìrí ne,” témé.

²⁰ Me kò khòè ba wèé xu x'áé-dxoo xu èe kò Dekapolise koe hāa xu koe qòòa te a Jesom gam koe kúrú hāa zi gúú zi kaisa zi ka tshoa-tshoa a khòè ne bìrí, ne wèé ne khòè ne are.

Jairom ka cóáse sa hēé naka khòès Jesom dim qgáí ba kò qgóó sa hēéthéé e
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

²¹Eēm ko Jeso ba dxòrom cgoa tshàam ka ncíí za ka xòèa ba koe tchoaba, ka ne kò kái ne khòè ne Gam koe xg'ae, Me kò tshàam dxuukg'ai koe téé-tēe. ²²Me kò c'ēm khòèm, còrè-nquum di xu tc'āà-cookg'ai xu ka c'ēe ba hàà, Jairo ta kò ko ma tciiè ba, a ba a ēem ko Jeso ba bódò ka nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé. ²³A kaisase dtcàrà Me a máá: “Tiris cóás cg'áré sa x'oos qàe koe hāa, ke cgómna hàà naka Tsia tshàua Tsi tòó cgae si nakas gha nxāasega qāè naka kg'òè,” témé. ²⁴Me tēe a qòð cgoa me, ne kái ne khòè ne xùri Me, a ne a ncòrú Me.

²⁵Si kò thēé c'ēes khòès 12 kurian kò úúa hāa a ko xòm x'aèse nxoan hòò sa hāa, ²⁶ncēe kò kái kurian sēé a ko naakan koe tsoðse sa, a kò wèè gúūan ēes úúa hāa ga tséekagu, qāèkaguses gha ka, igabagas kò táá qāè, i kò gaas di tcìian càuse. ²⁷Eēs ko Jesom ka kóm, kas kò kái ne khòè ne xg'aeku koe guu a hàà Jesom kháo koe tcāà, a sa a ēem kò hanam qgáím di xgám-kg'aman qgóó. ²⁸Gas kas kò bìrìse a máá: “Ncèè Gam dim qgáí bar kòò qgóó ne cúígar gha qāè,” témé. ²⁹Si Gam dim qgáí ba qgóó, i kò gaa x'ae kaga gas di tcìian kaà, si cgáé-q'ooa sa koe xám ncāas gas di tcìian koe tsoðè sa. ³⁰Me Jeso ba qarian ncāa tcg'oa cgae Me sa qhásèsega xaṁa q'āa. A ba a kabise khòè ne koe a máá: “Díí na ncāa qgáí Te qgóó?” témé. ³¹Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xọa Me a máá: “Khòè ne ma xg'ae cgae Tsia hāa sa Tsi ko bódò, igaba Tsi ko tēè díín qgóó Tsia hāa sa!” témé. ³²Me Jeso ba ntcāà, díín ēes gúú sa kúrúa hāa sam gha bódò ka. ³³Si nxāaska khòè sa ēe kúrúse cgae sia hāa sa bóda q'āa, a sa a hàà nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé q'áðan cgoa, a wèè tseeguan bìrí Me. ³⁴Me bìrí si a máá: “Tiri si cóá seè, sari dtcòmna nea qāèkagu sia, ke tòókuan cgoa qòð naka sia sari xháéan koe tcg'oa,” témé.

³⁵Eēm qanega hāa a ko khòè ne cgoa kg'ui, ka ne kò c'ēe ne **Jairom ncēe kò** còrè-nquum dim tc'āà-cookg'aim dim nquum koe kò guua hāa ne hàà, a ne a máá: “Tsáá xuù sa ncāa x'óó, ka tsia ko dùús domka xгаа-xгаа-kg'ao ba qanega xhōe-xhōea máá?” témé. ³⁶Igabam kò Jeso ba táá nqábé kg'uian ēe kòò kg'uiè e, a ba a còrè-nquum dim tc'āà-cookg'ai ba bìrí a máá: “Táá q'áð guu, kg'amaga méé tsi dtcòm,” témé. ³⁷A ba a kò táá c'ēe khòè ga kgoara máá i xùri Me, Petere ba hēé naka Jakobo ba hēé naka Johanem Jakobom ka qōese ba hēéthéé xu ka oose. ³⁸Eē xu ko còrè-nquum dim tc'āà-cookg'aim dim nquum koe síí tcāà, kam ko Jeso ba bóð zi gúú zi qāè tama, ne ko khòè ne q'aua kg'aeku a ko xòð. ³⁹Me tcāà a síí bìrí ne a máá: “Dùús domka zia gúú zi qāè tama, tu ko kg'aeku, a ko xòð? Cóá sa x'óó tama a x'ómna hāa ka,” témé.

⁴⁰Igaba ne kò kg'lāè Me. Me wèèa ne ga tcg'òð, a ba a cóás ka xòè ba hēé, naka xòè sa hēé naka ēe kò Gam cgoa hāa xu xгаа-xгаа-kg'ao xu nqoana xu hēéthéé sēé a cóás kò hāa koe tcāà cgoa ne.

⁴¹ Me tshàua sa koe qgóó si, a bìrì si a máá: “Talita kumi!” témé. Ncêe sa ko máá: ‘Cóá seè, tēe tar ko sáá ka méé,’ témé.

⁴² Si gaa x'aè kaga cóá sa tēe a sa a qōda te (12 kuri si i kò ii). Eēs ko ncēe sa kúrúse ka ne kò kaisase are. ⁴³ Me Jeso ba qarika q'āa-q'āa ne, táá ne gha cúí khòè ga ncēes gúús ka q'āakagu sa. A ba a bìrì ne a máá: “C'ēe gúú máá si nakas t'ōó,” témé.

Jeso ba ko Nasareta koe xguìè

(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

6 ¹ Jeso ba kò ēem qgái ba tcg'oaragu, a Gam dim x'áé-dxoom koe síí, xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xùri Me. ² Me kò Sabata dim cáím ka tshoa-tshoa a còrè-nquum koe xгаа-xгаа. Ne kò kái ne ēe kò kóm Me ne kaisase are a máá: “Ncēem khòè ba wèè zi ncēe zi nda hòda? Dùútsa t'ēe saa ncēe Gam máàèa sa, ncēem ko kaia tsééan are-aresa ga kúrú sa? ³ Kháé ncēe ba gáé xom-kg'aom tama baa, Marias ka cóáse ba, Jakobo ba hēé, Josefa ba hēé, Jutase ba hēé, naka Simone ba hēéthēé xu ka káímkhoe ba. Gam ka qōseasa zi gáé gatá cgoa ncēe koe hāa tama?” ta ne méé. A ne a bōda xguì Me.

⁴ Me Jeso ba bìrì ne a máá: “Porofiti ba wèè za ga tcommèam khòè me e, gam dim x'áé-dxoom koe hēé naka gam di x'áéan koe hēéthēé cúí oose,” témé. ⁵ A ba a kò gaa koe táá are-aresa zi tséé zi kúrú, igabam kò kg'lama cg'orò ne khòè ne tsàà ko ne koe cúíga tshàua ba tòó, a kg'òèkagu ne. ⁶ Kaisasem kò area hāa, gane di dtcòmān úú tama domka.

A ba a kò x'áé-coa xu koe qōda te a xгаа-xгаа.

Jeso ba ko 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tsééa tcg'òó

(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

⁷ Me kò Jeso ba 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Gam koe tciia óá, a ba a tshoa-tshoa a cáím-cáím tsééa tcg'òó xu, a cg'āè t'ēean xhàigu di qarian máà xu. ⁸ A ba a x'áé xu a máá: “Táá méé xao cúí gúú dàò q'oo di ga séèa mááse guu, igaba méé xao dqàbì hìim cúím gabá séè, naka táá péré kana dtcòbè ga séè guu, naka táá cúí mari ga qòè guu. ⁹ Igaba méé xao nxàbo, naka xaoa táá c'ēe qgái ga séèa mááse guu,” témé. ¹⁰ Gatagam kò thēé bìrì xu a máá: “Eē xao ko tcāām x'áém koe xao kòo qāese hàākaguè, ne méé xao gaa koe x'āè, naka xaoa nxāakg'aiga síí ēem qgái ba tcg'oara guu. ¹¹ A ncēè c'ēe qgái gaa kò qāese hàākagu xao o tama, ne khòè ne komsana xao o tama, ne méé xao ēem qgáim koe nqàrèa xao di tsharàn qāè-qāè, naka xaoa tcg'oaragu me, nxāasegas gha ēe sa ēe ne khòè ne koe x'ái sa ii ka,” témé.

¹² Xu tcg'oa a xu a síí Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xгаа, khòè ne méé ne gane di chìbian koe tcoóse di ba. ¹³ A xu a kái dxāwa t'ēean khòè ne koe xhàigu, a kái ne khòè ne tsàako ne nxúian cgoa tcgáu, a xu a qāèkagu ne.

Johanem tenguù-tenguu-kg'aom dis x'oo sa
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

¹⁴ Me x'aigam Herote ba Jesom ka kóm, cg'õèa ba kò q'ãasea hãa khama. C'ëe ne khòè nea kòo máá: “Johanem tenguù-tenguu-kg'ao Me e. X'ooan koem tãea! Gaa domka i ko ncëe qarian are-aresa zi tséé zi di gam koe kúrúse,” témé. ¹⁵ Igaba ne kò c'ëe ne máá: “Elija Me e,” témé, ne ko c'ëe ne máá: “Porofiti Me e, c'ëe xu porofiti xu ncíi x'aè di xu khamaga ma,” témé. ¹⁶ Igaba ãem ko Herote ncëe sa kóm kam kò máá: “Johanem, ncëer kò q'ãe tcúúa hãa ba, x'ooan koe tãea hãa,” témé.

¹⁷⁻¹⁸ Herote ba kò gam ka káíkhøem Filipim dis khòès Herotiase sa sèèa hãa. Me kò Johane ba Herote ba bíria hãa a máá: “X'áèan koe tsi kgoara mááè tama, tsáá kíim dis khòè sa tsi ga kò sèèa hãa sa,” témé. Khamam kò Herote ba **c'ëe khòèan** tsééa úú, síi i gha Johane ba qg'óó, a qáé, a qáé-nquus koe tcãà ka.

¹⁹ Herotiase sa kò Johane ba hòrea hãa, a kò cg'õo me kg'oana, igabagas kòo tààè. ²⁰ Herote ba kò Johane ba q'áda hãa, a kò nq'áó-nqao mea hãa, tchàno a tcom-tcomsam khòè me e sam kò q'ana hãa khama. Eëm kòo Johane ba kóm nem kò q'ãèse hãa tama, igabam kò komsana ba ncàma hãa.

²¹ Igabas kò q'ãem x'aè ba hòd, me kò Herote ba ábà cáma ba ka gam di xu tc'ãà-cookg'ai xu kaia xu hëé, naka ncõo-kg'ao xu di xu kaia xu hëé, naka Galilea koe kò tc'ãà-cookg'aia xu khòè xu hëéthéé kòè sa kúrúa máá. ²² Eës ko Herotiasas ka cóase sa tcãà a ko Herote ba hëé naka kòès di xu cg'áè-khoe xu hëéthéé xu ko ntcãà máá kas ko Herote ba kaisase q'ãe-tcaokagu. Me x'aigam Herote ba cóa sa bíri a máá: “Wèés gúús èe si ga dtcàrà te sa dtcàrà te, máá si sir gha ke,” témé. ²³ A ba a gaisas cgoa nq'òòkagu si a máá: “Dùús wèés èe si gha dtcàrà te sar gha máá si, tiri x'aian di xòèan c'ëea ga ii igaba,” témé. ²⁴ Si xòès koe síi a máá: “Dùú sa ra gha dtcàrà?” témé. Si xòè sa máá: “Johanem tenguù-tenguu-kg'aom dis tcúú sa dtcàrà,” témé.

²⁵ Si kò x'aigam koe kúúga kabise a máá: “Johanem tenguù-tenguu-kg'aom dis tcúú sar ko g'abas q'oo koes tòóèa hãase dtcàrà,” témé.

²⁶ Me x'aiga ba kaisase tshúú-tcao, igabam kò gaisean ãem kò kúrúa hãa hëé naka cg'áè-khoe ne hëéthéé domkam kò gam dim kg'lui ba ntcøean tc'ëe tama. ²⁷ A ba a kò cg'õo-kg'ao ba qh'áése x'áèan cgoa tsééa úú, síim gha Johanem dis tcúú sa óaga ka. Me kò q'òd a síi Johanem dis tcúú sa q'ãe, q'áé-nquus koe. ²⁸ A ba a gaas tcúú sa g'abas koe tòó a óa, a hàà gaas dxàe-coa sa máá si, si kò cóa sa sèè a xòè sa máá si. ²⁹ Eë xu ko gam di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu èe sa kóm, ka xu kò hàà tc'áróa ba sèè, a síi tc'áms koe kg'ònd o.

Jeso ba ko 5,000 sa nq'áea ne khòè ne tc'òókagu
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)

³⁰ Xu kò x'áè úú-kg'ao xu Jesom koe kabise, a hàà wèè zi gúù zi èe xu kò kúrú zi hëé naka èe xu xgaa-xgaa hãa zi ka hëéthéé bíri Me. ³¹ Igaba i kòo

nxāaska kái khóèan hààku a ko qōòku, xu kò Jeso ba hēé naka Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hēéthēé táá tc'ōó di x'aèan ga úu khamam kò birí xu a máá: “Hàà xao naka xae nqoo-nqoosam qgáim koe qōò naka xaea síf cúíá hāa naka xao gha nxāasega sāa,” témé. ³²Xu dxòrom cgoa qōò a xu a cúíaga nqoo-nqoosam qgáim koe síf hāa.

³³Ne kái ne khòè ne bóò xu, xu ko tcg'oa, ne díf ga xu u sa bóda q'āa. Ka ne ko x'áé-dxoo xu koe guu a tshàam dxùukg'ai sée, a tc'āà a nqàrèa ne ka gaa za qgóéa síf, a síf còoka hāa a qāa xu. ³⁴Eēm ko Jeso ba dxòrom koe xōa kam ko kaias xg'ae sa bóò, a ba a thōò-xama máá ne, kòre-kg'ao ba úu tama zi ghùu zi khama ne kò ii khama. Me nxāaska tshoa-tshoa a kái zi gúù zi ka xгаа-xгаа ne.

³⁵Eēs ko cáim sa dqòara qōò ka xu ko Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hàà cgae Me, a máá: “Ncēm qgái ba cúíá hām qgái me e, i ncāa gataga dqòa, ³⁶ke khòè ne qōòa q'aakagu naka ne nxāasega cúúse nxāma-nxāma hāa xu x'áé xu koe hēé naka x'áé-coa xu koe hēéthēé síf c'ēe gúúan x'ámá mááse naka tc'ōó,” témé. ³⁷Igabam kò xoa xu a máá: “Gaxao c'ēe gúúan máà ne naka ne tc'ōó,” témé. Xu birí Me a máá: “Kháé méé xae síf **kái marian** 200 xu qano mari xu tséékagu naka pérén x'ámá máá ne naka ne tc'ōó?” témé. ³⁸Me máá: “Nta noo pérén xao úúá? Qōò naka síf bóò,” témé. Xu síf bóò a máá: “5 xu péré xu hēé naka cáim x'aù tsara hēéthēé e,” témé.

³⁹Me Jeso ba birí xu xu wèè ne khòè ne xg'ae-coa zi cgoa ntcōókagu, tsāa dcāan kg'ai koe. ⁴⁰Ne xg'ae-coa zi 100 ne khòè ne di zi hēé, naka 50 ne khòè ne di zi hēéthēé cgoa ntcōó. ⁴¹Me **ēe xu** 5 xu péré xu hēé naka x'aù tsara hēéthēé sée, a nqarikg'ai koe ghùu-kg'ai, a ts'ee-ts'ee'kg'ai i, a péréan khōá q'aa. A ba a xгаа-xгааse-kg'ao xu máá a, nxāasega xu gha khòè ne sama a ka. Me gataga x'aù tsara wèè ne khòè ne q'aa-q'aaa máá. ⁴²Ne kò wèéa ne ga tc'ōó a ne a xg'āà, ⁴³xu xгаа-xгааse-kg'ao xu ēe ncāa tc'ōóa qaùèan ka 12 xu q'ore xu péré-qàmàn hēé naka x'aù-qàmàn hēéthēé di xu tcāa, xu cg'òè.

⁴⁴Eē kò péréan tc'ōó xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khòè xu u.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe nàà qōò

(Mt 14:22-33; Jn 6:15-21)

⁴⁵Me Jeso ba qháése Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu chùu, xu dxòrom q'oo koe tcāa, Gam ka xu gha tc'āà a Betesaida koe qōò ka, Gam qanega qaù a ko khòè ne qōòa q'aakagu ka. ⁴⁶Eēm ko x'áé nea xg'ara kam ko xàbì ba q'ábà qàò a síf còrè.

⁴⁷Eēs ko cáim sa dqòa kam kò dxòro ba tshàam nqàè koe hàna, Me kò Gabá gómankg'ai koe cúúse hàna. ⁴⁸Dxòro ba xu kò ko xháé-xháésase qōòkagu sam kò bóò, tc'āá ba xu kò q'óá-kg'ama khama, kam kò q'uu-

kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàam tc'amkg'ai koe nàà qōò a, qàea xu koem kò hãa a ko nqáé xu, ⁴⁹igaba ãe xu kò bód Me, Me tshàam tc'amkg'ai koe xóé a ko nàà qōò, ka xu kò tc'ëea máá dcausoma Me e, ta tc'ëea hãa, a xu a kaisase q'au. ⁵⁰Wèéa xu ga kò bód Me khama, a xu a kaisase q'aea. Me gaa x'aè kaga kg'ui cgoa xu a máá: “Tíí Ra a, ke xao tòón tcáó! Táá q'ád guu,” témé. ⁵¹Eëm ko dxòrom koe gaxu cgoa q'ábà kam kò tc'ãá ba téé. Xu kò kaisase area. ⁵²Pérén kaga xu kò q'ãa tama, i tcáóa xu ga qari-qarièa khama.

Jeso ba ko Genesarete koe tsàako ne khòè ne qãèkagu
(Mt 14:34-36)

⁵³Eë xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqōóm koe hàà, a xu a gaa koe gaxu dim dxòro ba tòó. ⁵⁴Eë xu ko gaxu dim dxòrom koe tcg'oa, ka ne ko khòè ne kúúga Jeso ba bóda q'ãa. ⁵⁵A ne a wèé x'áéan koe qgóéa te, a tshoa-tshoa a tcìi-khoean gaan di tcoàn koe xóóa hàase séèa úú, ãe ne ko kóm i ko máá hànám hãa téméè qgái koe. ⁵⁶Me èem ko nqōó-coa zi koe hëé, naka x'áé xu koe hëé naka nqōóm di c'ëe xòèan koe hëéthéé tcàa ka tsàako khòèan Gam koe séé a úúè, a síí gúú zi ko x'amáguè qgái koe xòòè, a dteàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgáim xgám-kg'am qgóó sa, ne kò wèéa ne ãe ko qgóó Me ne kg'òèkaguè.

Nqarim di x'áè-kg'ámá ne kana khòèan di caua ne
(Mt 15:1-9)

7 ¹Xu Farasai xu hëé naka Jerusalem koe kò guua hãa xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu c'ëe xu hëéthéé Jesom koe hààra xg'ae. ²Ka xu ko c'ëe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bód, xu ko cg'uriga tshàuan cgoa tc'óó, xg'aà tshàu tamase. ³(Farasai xu hëé naka wèé ne Juta ne hëéthééa kò ncíi cauan tsgōosea ne di koe ga guu a xg'aà tshàu tama ne hãas cookg'ai koe tc'óó tama. ⁴Eë ne kò x'amágu dis qgáis koe guua hãa ne ne tshàua ne xg'aà tamás cookg'ai koe tc'óó tama. Gataga ne kò kái cauan c'ëe úúa hãa, kubian hëé naka suuan hëé naka tc'óó cgoa di zi gàba zi [hëé naka tcoà xu] hëéthéé xg'aà di i.)

⁵Xu nxãaska Farasai xu hëé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëéthéé Jeso ba tèè a máá: “Dùús domka xu Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu gatá ka tsgōosea ne di cauan khama ma kg'òè tama, a ko cg'uriga tshàua xu cgoa péréan tc'óó?” témé.

⁶Me Jeso ba xqà xu a máá: “Eëm kò ko Isaia ba porofita kam kò tseegukaga gaxao qãè khòèan khama ko ma kúrúse xao ka porofita, ncèe i ma góásea hãa khama a ko máá:

‘Ncèe ne khòè ne ko kg'ámá ne cgoa dqòm Te,
igaba i tcáóa ne Tíí koe nqúu u.

⁷Kàà hùise ne ko dqòm Te,

a ko khòè ne di x'áèan xгаа-xгаа,'
témé khama. ⁸Nqarim di x'áè-kg'áman xao kúrú tama a xao a khòèan di
cauan qgóóa qaria hãa," tam méé.

⁹A ba a birí xu a máá: "Nqarim di x'áè-kg'áman xao gha máàa xguú sa xao
q'ana hãa, nxãasega xao gha gaxao di cauan di x'áèan qgóóa qari ka. ¹⁰Moshe
ba kò ncèeta mééa a máá: "Saò ba hée naka saò sa héeéthéé tcom,' a ba a kò gaia
máá: 'Dìim wèém èe ko xòom ka kana xòos ka cg'áèse kg'ui ba méém cg'òoè,'
témé, ¹¹igaba ncèè khòèm kò ko xòom ka kana xòos ka máá: 'Èèr ga ko hùì cgoa
tsia sa, nxã sa *Nqari bar nqòðkagua hãas* máàku^b si i *khamar ko hùia tsi ka
tàdè*,' témé ne xao ko *ncèe sa dtcòm*. ¹²Gaa koe guus ka xao guu me nakam xòò
ba hée naka xòò sa héeéthéé c'èe guú ga kúrúa máá tama. ¹³Gaxao di cauan ncèe
xao kúrúa máásea hãa koe xao guu a Nqarim dim kg'ui ba kàà-hùikagua hãa. A
xao a kò èeta iim dàòm ka kái zi gùù zi kúrú," tam *Jeso ba* méé.

Gúù zi khòè ne ko kúrú ne cg'uriga zi

(Mt 15:10-20)

¹⁴A ba a khòè ne Gam koe gaicara tciia óá, a birí ne a máá: "Komsana Te tu
wèéa tu ga, naka tua kórna q'aa. ¹⁵Khòèm ka tchàa koe hãa, a ko gam koe tcàà
sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama, igaba èe ko khòèm koe guu a tcg'oa sa ko khòè ba
cg'uri-cg'uris ga si i. ¹⁶[Dìim wèém èe tceean úia hãa ba méém kóm,]" tam méé.

¹⁷Èèm ko Jeso ba khòè ne koe guu a ko nquum q'oo koe tcàà, ka xu ko Gam di
xu xгаа-xgaase-kg'ao xu èes sere-seres ka tèè Me. ¹⁸Me birí xu a máá: "Qanega
xao gáé kórna q'aa tama? Bòò tama xao gáé hãa? Dùús wèés èe ko khòèm koe
tchàa za guu a tcàà sa cg'uri-cg'uri me tite, ¹⁹tcáóa ba koes tcàà tama, a ko
ncàaa ba koe tcàà, a gatà ma nqáé khama," témé. (Ncèeta mééan kam kòò Jeso
ba wèè tc'òoa nea ts'ee-ts'ee/kg'aièa sa nxàe.)

²⁰Me máá: "Èè khòèm *tcáó* koe ko guu a tcg'oa sa, gaas khòè ba ko cg'uri-
cg'uris ga si i. ²¹igaba i ko q'oo koe, tcáós koe guu a cg'áè tc'èean hée, xóé
cgoakuan hée, ts'áàn hée, cg'òokuan hée, ²²cg'áràn hée, cg'áè zi cau zi hée, kàa sa
hée, cèèan hée, qgóóse tama sa hée, cg'áè tcg'ái cgoa bóòku sa hée, zàróku sa hée,
tc'amaka bóòse sa hée, naka cg'áè tcáó sa héeéthéé tcg'oa khama. ²³Wèé zi cg'áè zi
ncèe zia kò q'oo koe guu a tcg'oa a zi a ko khòè ba cg'uri-cg'uri," tam méé.

Khòès di dtcòma ne

(Mt 15:21-28)

²⁴Me Jeso ba gaa koem kò guu a tcg'oa ne Ture dim nqòóm koe síí. A
gaa koem ko síí ka c'èem nquum koe tcàà, a ba a kò tc'èe tama c'èe khòè
gha *gaa koem hãa sa* q'aa sa, igabam gha ma xài sa kò kàà si i.

b 7:11 Gerika sa ko "korebane" dim kg'ui ba tséékagu, a sa a kháóka nxàe, dùù sam ko
ncèem kg'ui ba méé sa: " 'korebane' (ncèe sa ko máá '*Nqarim tcg'òóa máàea hãas* máàku
sa,' téméè")

²⁵Kas ko kúúga khòès gas dis cóás kò cg'ǎè tc'ēean ka tcǎàè hǎa sa Jesom ka kóm, a sa a hàà a nqǎrè-kg'ama ba koe cg'ǎé. ²⁶Khòès ēe sa kò Gerika si i, a sa a kò Sirofonike dim nqǒóm koe ábàè hǎa. A sa a kò Jeso ba dtcàrà, dxǎwa tc'ēea nem gha cóás koe tcg'ǒó sa. ²⁷Me Jeso ba xǒa si a máá: “Hàn ta kg'aia cóán tc'ǒókagu, qǎè tama i hǎa cóán di péréan gha sèè a hǎghuan xaoa máàè sa ke,” témé.

²⁸Igabas kò khòè sa xǒa Me a máá: “Èè, X'aigaè, ēe tafolean ka nqǎaka hàna hǎa hǎghuan ga ko cóán di péré qàmàn tc'ǒó,” témé. ²⁹Me Jeso ba bírì si a máá: “Èèm xǒam domka si gha qǒò, saris cóás koe i dxǎwa tc'ēean tcg'oara hǎa khama,” témé. ³⁰Si x'ǎéa sa koe dìbi a sa a síf sao-xg'ae, si cóáse sa tcoàm koe xǒe i dxǎwa tc'ēean tcg'oa cgae sia.

Jeso ba ko q'omase tcee dòmam khòè ba qǎèkagu

³¹Me Jeso ba Ture dim nqǒóm koe gaicara guu a xgoaba a ba a síf Sitone dim nqǒó ba gǎá a tshàam Galilea dim koe síf, Dekapolise dim xg'aekum koe.

³²Ne kò khòèm ncēe kò q'omase tcee dòma a kg'ui tama ba Gam koe úú, a ne a dtcàrà Me, sím gha tshàua ba gaam khòèm koe tòó sa. ³³Me Jeso ba khòè ne xg'aeku koe cúía tciia tcg'ǒó me, a ba a síf gaam khòèm di tcee dòman koe tshàua ba tcǎa a ba a tcg'ae a gaam khòèm di taman qgǒó. ³⁴Me Jeso ba nqarìkg'ai koe ghùì-kg'ai a ba a kaisase sóndò, a bírì me a máá: “Efata!”^c témé (ncēeta i kò mēèè ne i kò máá: “Xgobekg'amse,” téméè). ³⁵I khòèm di tcee dòman xgobekg'amse, i tama ba ga gataga kgoarase, me qǎèse kg'ui. ³⁶Me Jeso ba khòè ne x'ǎè, táá ne gha cúí khòè ga bírì i ka. Igabaga ne kò èem ko ma kúrú u khama noose Gam ka kg'ui.

³⁷Ne kò khòè ne kaisase are a máá: “Wèè zi gùù zim qǎèse kúrú hǎa, kg'ui taman gam kg'uikagua hǎa, a ēe kóm taman ga kómkagua hǎa,” témé.

Jeso ba ko 4,000 ne khòè ne tc'ǒókagu

(Mt 15:32-39)

8 ¹Eè xu cáím xu koes kò gaicara kaias xg'aes khòè ne di sa xg'aea, ka ne kò tc'ǒó ne gha gùù úú tama, Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tciia óá, a bírì xu a máá: ²“Ncēe ne khòè ner ko thòò-xama máá, ncēeska ne nqoana cáíman Tíí cgoa hǎa khama, a tc'ǒó ne gha gùù ga úú tama.

³Ncēè x'ǎéa ne koer kòò xàbà ne hǎase dìbikagu ne, ne ne gha dàðan q'oo koe qgaè-kg'ai a cg'ǎé; c'ēe-kg'ǎía nea nqúù ka guua hǎa khama,” tam méé.

⁴Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xǒa Me a máá: “Ncēem tchàa-xgóóm koe nea gha ncēe ne khòè ne ntama ma péréan xg'ǎà?” témé. ⁵Me tèè xu a máá: “Nta noo péréan xao úúa?” témé. Xu máá: “7 xu péré xu u,” témé.

c 7:34 Efata - Ncēem kg'ui ba Hebera dis kg'uis di me e.

⁶Me **Jeso ba** xg'ae sa b'irí si góman-kg'ai koe ntcōó, Me gaxu péré xu 7 xu sèè, a ba a Nqari ba qàè-tcaoa máá xg'ara a khóá q'aa xu, a Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu máà xu, nxāasega xu gha khòè ne máà a ka. ⁷Xu kò gataga thēè cg'orò x'aù-coan úúa, Me kò gataga Nqari ba qàè-tcaoa máá, a ba a Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu máà xu, xu khòè ne máà xu. ⁸Ne kò tc'óó a ne a xg'āà, xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu ēe kò qaùan ka 7 zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe. ⁹Gane ēe kò tc'óó hāa nea kò 4,000 khama noo. Me kò qōò q'aakagu ne, ¹⁰a ba a gaa x'aè kaga dxòrom q'oo koe tcāà, Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa, a Dalamenuta dim xg'aekum koe qōò.

Farasai xu ko are-aresas x'ái sa qaa

(Mt 12:38-42; 16:1-4)

¹¹Farasai xu kò **Jeso ba** hàà cgae, a tshoa-tshoa a ntcoeku cgoa Me, a xu a qgóó Me xu gha qgáian qaa ka **are-aresas** x'áis nqarikg'ai di sa qaa cgae Me. ¹²Me nxāaska kaisase sòndò a kg'ui a máá: “Dùús domka sa ko ncēes qhàò sa **are-aresas** x'ái sa qaa? Tseegukar ko b'irí tu u a ko máá: Cuisgagas ncēes qhàò sa cúís x'áis ga sa x'áíèa hāa tite!” témé. ¹³Me guu xu a dxòrom q'oo koe tcāà, a xgoaba a **tshàa ba** b'ara, a tshàam di c'ēe xòèan za qōò.

Farasai xu hēè naka Herote ba hēéthēè xu dis péré gāè-gāe sa

(Mt 16:5-12)

¹⁴Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu péréan sèè c'urúa hāa, a cúim péré ba dxòrom q'oo koe úúa hāa. ¹⁵Me Jeso ba q'āa-q'āa xu a máá: “Q'āa méé xao, naka kōrese hāa Farasai xu hēè naka Herotem di péré gāè-gāean hēéthēè koe,” témé. ¹⁶Xu nxāaska kg'ui cgoaku a máá: “Péré cgoa xae hàà tama,” témé.

¹⁷Me Jeso ba tc'ēea xu q'oo koe hàna sa q'ana hāase b'irí xu a máá: “Dùús domka xao ko péréan xao úú tamasa ka kg'ui cgoakua máá? Qanega xao gáé bóò q'āa tama kana kóma q'āa tama? Tcáóa xao gáé tsóágase x'óó-x'ooèa? ¹⁸Tcgáian xao úúa hāa ka xao gáé bóò tama, a tceean úúa hāa ka xao gáé kóm tama? Tc'ēe-tc'ēese tama xaoa? ¹⁹Eēr kò ko 5 xu péré xu 5,000 ne khòè ne khóá q'aa máá, ka xaoa kò ēe kò qaù hāa péréan ka nta noo zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe?” témé. Xu xoa Me a máá: “12 zi q'ore zi i,” témé. ²⁰**Me gaia máá:** “7 xu péré xu 4,000 ne khòè ner ko khóá q'aa máá xu, ka xaoa kò ēe kò qaù hāa péréan ka nta noo zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe?” témé. Xu xoa Me a máá: “7 zi q'ore zi i,” témé. ²¹Me tèè xu a máá: “Kháé xaoa qanega kóma q'āa tama?” témé.

Jeso ba ko Betesaida koe káà tcgáim khòè ba bóòkagu

²²Ka xu kò Betesaida koe síí. Ne c'ēe ne khòè ne káà tcgáim khòè ba Gam koe óága, a ne a dtcàrà Me, tshàua bam gha tòò cgae me ka. ²³Me

kò Jeso ba kàà tcgáim khòè ba x'òàa ba koe sèè, a x'áém ka tchàa za tcg'oa cgoa me. A ba a ãem ko tcg'ae tcgái me a xg'ara, ka tshàua ba tòó cgae me, a tèè me a máá: “C'èe gúù ga tsi ko bódò?” témé. ²⁴Me ghùì-kg'ai a ba a máá: “**Eè**, khòèa ner ko bódò, igaba i hìi zi khama ii a ko qōòa te,” témé. ²⁵Me Jeso ba gaicara gaam tcgái koe tshàua ba tòó, me qāèse bódò, i tcgáia ba qāè, me wèès gúú sa qāèse bódò. ²⁶Me x'áéa ba koe tsééa úú me a máá: “Táá x'áém q'oo koe tcāà guu,” témé.

Petere ba ko Jesom koe nxàese

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷Jeso ba kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa Kaesaream Filipim dim qgáim qàe koe hàna hãa xu x'áé-coa xu koe tcg'oa a síi.

Eè xu dàò q'oo koe hãa kam ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tèè a máá: “Khòè nea ko máá, dìí Raa témé?” témé. ²⁸Xu xqà Me a máá: “Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i, ta ne ko méé, ne ko c'èe ne máá: ‘Elija Tsi i,’ témé, ne ko c'èe ne máá: ‘Porofiti xu ka c'èe Tsi i,’ témé,” ta xu méé.

²⁹Me gaicara tèè xu a máá: “Kháé gaxaoa ko máá, dìí Raa?” témé. Me Petere xqà Me a máá: “Tsáá Tsia Kreste Tsi i,” témé. ³⁰Me Jeso ba qarika x'áè xu, táá xu gha cúí khòè ga Gam ka birí sa.

Jeso ba ko Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹Me nxāaska tshoa-tshoa a xгаа-xгаа, Khòèm dim Cóa ba gha kái zi gúú zi koe xgàrase sa, a gha **khòè ne di xu** kaia xu hēé, kaia xu peresiti xu hēé, naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu ka hēéthēé bóda xguìè, a gha cg'òòè, a ba a gha nqoana cáman qāá q'oo koe x'ooan koe tēè sa, tam méé. ³²Ncēè sam kò kgoarasease kg'ui, me Petere séèa tcg'òó Me a tshoa-tshoa a dqàè Me. ³³Igabam kò Jeso ba ãem ko ntcēè a ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bódò ka Petere ba dqàè a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè! Nqarim di zi gúú zi koe tsi tc'èea tsi tcāà tama, igaba tsi khòèan di zi gúú zi koe tcāà tc'èea ke,” témé.

³⁴Kam ko kaias xg'aes khòè ne di sa hēé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hēéthēé Gam koe tciia óá, a birí ne a máá: “Ncēè c'èem khòèm kò xùri Te kg'oana ne méém bóda xguìse naka baa gam dim xgàu ba dcēè naka xùri Te. ³⁵Díim wèém èe gam dis kg'òè sa qgóóa qari kg'oana hãa bas gha aaguse cgae, igaba díim wèém èe ko Tíí hēé naka qāè tchòan hēéthēé domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè, ba gha hòò si khama. ³⁶Dùúska ba gha khòè ba kháé kabisea mááè, ncēè wèém nqóó bam kòò hòò, a ba a gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ne? ³⁷Kana ba gha khòè ba gam dis kg'òès téé-q'oo koe dùútsa gúú sa tcg'òó a máà? ³⁸Díim wèém èe ko Tíí hēé naka Tiri kg'uian hēéthēé sau-cgaeese ba, ncēs qhàòs cg'áràn

hēé naka cg'āèan hēéthēé dis koe, ba gha thēé Khòèm dim Cóm ka sau-cgaeseè, ēem gha ko tcom-tcomsa xu moengele xu cgoa, Xòdm di x'ààn koe hāase hàà ne,” tam méé.

9 ¹Me bìrí xu a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Ncēe koe téé-tēe ne ka c'ēea nea x'ooan xàma hāa tite, Nqarim di x'aia ne ne bódò, i qarían cgoa hàà tamás cookg'ai koe,” témé.

Jesom di bódòse-q'ooa ne ko kàbise a táá

(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

²Jeso ba kò 6 cáman qāá q'oo koe Petere ba hēé naka Jakobo ba hēé naka Johane ba hēéthēé xu sēé a gaxu cúí xu cgoa kaim xàbì ba q'ábà qad; i kò gaa koe ga cookg'iaia xu koe bódòse-q'ooa ba kàbise a táá. ³Gam di qgáia ne kò kàbise a tcaàkose q'úú, ncēe cúí khòè ga nqōómkg'ai koe qgáian xg'aà naka i q'úúa hāa titem q'úú ba. ⁴Ka tsara kò kúúga Elija ba hēé naka Moshe ba hēéthēé tsara gaa koe bódòse, a ko Jesom cgoa kg'ui. ⁵Me Petere ba Jeso ba bìrí a máá: “X'aigaè, qāès gúù si i ncēe xae ncēe koe hāa sa. Ke hàà naka xae nqoana nquu-coa xu ncēe koe kúrú, nakam c'ēe ba Tsari, nakam c'ēe ba Moshem di, nakam c'ēe ba Elijam di,” témé. ⁶C'úúam kò hāa dùú sam gha kg'ui sa, kaisase xu kò q'aea hāa khama.

⁷Si kò túú-c'òd sa qàbia tcāà xu, me kò kg'ui ba túú-c'òds q'oo koe guu a tcg'oa a máá: “Ncēe ba Tirim Cóm Me e, ncàma Raa ba, komsana Me,” témé.

⁸Eè xu ko qhāése ntcēè ka xu kò cúí khòè ga táá bódò, a Jesom cúim Gabá bódò.

⁹Eè xu ko xàbim koe xōa kam kò x'àè xu, táá xu gha ncāa xu ko bódòs gúù sa cúí khòè ga bìrí sa, qaneam Khòèm dim Cóm ba sí x'ooan koe tēe tamás còokg'ai koe. ¹⁰Xu gaam kg'ui ba tcáoa xu koe tòoa mááse, a gaxu ka tèeku: x'ooan koe tēes ko dùú sa nxàe sa.

¹¹Xu nxāaska tēe Me a máá: “Dùús domka xu ko x'àè xgaa-xgaa-kg'ao xu máá: ‘Elija ba méém kg'iaia hàà?’” témé. ¹²Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Elija ba ko kg'iaia hàà wèè zi gúù zi kg'ónò; ka i dùús domka góàea hāa, Khòèm dim Cóm ba méém xgàrase, naka baà khòè ne ka xguèè, ta ma ma?” ¹³Igabagar ko Elijam hààraa hāa sa bìrí xao o, ne kò wèès gúùs ēe ne kò tc'ēea hāa sa kúrú cgae me, ēe i kò ma gaam ka ma góásea hāa khamaga ma,” tam méé.

Jeso ba ko dxāwa tc'ēean úúam cóá ba qāèkagu

(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)

¹⁴Eè xu ko xgaa-xgaa-kg'ao xu koe hàà, ka xu ko kaias xg'ae sa bódò si nxāma-nxāma xua hāa, xu x'àè xgaa-xgaa-kg'ao xu hāa a ko ntcoeku cgoa xu.

¹⁵Si kò kúúga wèès xg'ae sa Jeso ba bódò, a sa a kaisase are, a qàràa sí cgae Me a sí tsgám Me. ¹⁶Me kò tēè xu a máá: “Dùú sa xao ko ntcoeku cgoa ne?” témé.

¹⁷Me xg'aes koe kò hãam khòem c'êe ba xɔa Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tirim cóá bar Tsáá koe óágaraa, kg'uikagu me tamam dxāwa tc'êe bam úúa hãa khama. ¹⁸Wèè x'aèan êe i ko qarú cgae me ka i ko qáú me, me kg'ám-q'ooa ba koe xùbúan tcg'òò, a xǒóa ba gǎò, a xgàruku. Ra ncāa Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dtcàrà, xhàia xu gha guu u ka, igaba xu ko tààè,” témé.

¹⁹Me Jeso ba xɔa ne a máá: “Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncēe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gatu cgoa hãa? Nta noose Ra gha qáò-tcaoa máá tu u? Oá me Tíí koe,” témé.

²⁰Ne ko cóá ba Gam koe óá. Eè i ko gaa dxāwa tc'êean Jeso ba bóò kaga i kò cóá ba qarika ntcāa-ntcāa, me gómankg'ai koe cg'áé a dibi-dibise, i kg'ám-q'ooa ba koe xùbúan tcg'oa.

²¹Me Jeso ba cóám ka xòò ba tèè a máá: “Nta noo x'aèan ba úúa a ko ncēeta hēé?” témé. Me cóám ka xòò ba máá: “Cg'áré-q'ooa ba koe ga i guu a tshoa-tshoa mea hãa. ²²Káí-kg'aise êe i kò ko tshoa-tshoa me ne i ko c'eean q'oo koe xaoa tcāa me naka tshàan q'oo koe hēéthēé e, cg'òo me i gha ka, igaba ncēè c'êe gúù tsi ga kòò kúrú ne méé tsi thòò-xama máá ta a naka hùì ta a!” témé.

²³Me Jeso ba bìrí me a máá: “A ncēè dtcòmà tsi kò hãa ne i wèè gúúan ga thamka a,” témé. ²⁴Kúúgam ko cóám ka xòò ba q'au a máá: “Dtcòm ra ko, ke tiris kàà dtcòm̄s koe hùì te!” témé.

²⁵Eèm ko Jeso ba xg'ae sa bóò si ko qàrà síí cgae Me, kam ko cg'áè tc'êean dqàè a máá: “Tsáá tc'êe tsi nqóbó a q'omasen tcee dòmà tseè, dqàè tsir ko a ko máá, tcg'oa cgae me naka táá gaia gam koe tcāa guu!” témé. ²⁶Ka i ko dxāwa tc'êean q'au, a êe i ko kaisase qgaè-qgae-kg'ai mea xg'ara ka tcg'oaragu me. Me kò cóá ba x'óóam khòem khama ii, ne kái ne khòè ne tc'êea máá, x'óóam hãa, ta tc'êea.

²⁷Me Jeso ba tshàua ba koe qgóó a ghùì me, me tèe a nqàrè ka téé.

²⁸Eèm ko nquum q'oo koe tcāa, ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dxùukg'ai koe tèè Me a máá: “Dùús domka xaea kò tààè, a xhàia guu u tama?” témé.

²⁹Me Jeso ba xɔa xu a máá: “Ncēeta iia nea c'êe gúù kaga tcg'òòèa hãa tite, igaba còrèan ka cúíga a,” témé.

Jeso ba ko gaicara Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 17:22-23; Lk 9:43b-45)

³⁰Eèm qgáim koe xu kò tcg'oa a Galilea dim nqóò ba tchoaba. Jeso ba kò c'êe khòèan ga gha hàna xu hãa qgáian q'āa sa tc'êe tama, ³¹Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xum kòò xgaa-xgaa khama, a ko bìrí xu a máá: “Khòem dim Cóá ba gha hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcāàè, ne gha cg'òo Me, Me gha èem cg'òoèa ka nqoana cáman qāá q'oo koe tèe,” témé. ³²Igaba xu kò èem ko méé sa táá kómá q'āa, a xu a kòò gataga théé tèèa ba q'áò.

Dìí ba kaia?*(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)*

³³Xu kò Kaperenaume dim nqōóm koe síí. Me ãe xu nquum q'oo koe hãa ka tẽe xu a máá: “Dùú sa xao ncãa ko dàòm q'oo koe ntcoekua máá?” témé. ³⁴Igaba xu kò nqoo, ncãa xu dàòm q'oo koe kg'ui cgoaku díina kaia hãas ka khama.

³⁵Me ntcōó a ba a 12 xu tciia xg'ae a birí xu a máá: “Ncẽe c'ẽem khòem kò tc'ãa di ba ii kg'oana hãa, ne méém wèe ne ka kháóka ka dis téé-q'oos di ba ii, naka qãa ba ii,” témé.

³⁶A ba a cg'árém cóá ba sèe a xg'aekua xu koe tòó, a sèe a tchãma me, a birí xu a máá: ³⁷“Díím wèém ãe ko ncẽeta iim cóá ba Tiri cg'òean koe qãese hàakagu ba ko Tíí tc'áróga qãese hàakagu; me díím wèém ãe ko Tíí qãese hàakagu Te ba, Tíí qãese hàakagu Te tama, igabam ko Gam ãe tséé Tea hãa ba qãese hàakagu,” témé.

Eẽ gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae ka c'ẽe me e*(Lk 9:49-50)*

³⁸Me Johane ba birí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, c'ẽem khòe ba xae kò bód, me ko Tsari cg'òean cgoa dxãwa tc'ẽean xhàiagu, xae kò sixae ka c'ẽem tama me e domka gatà hẽean cara me,” témé.

³⁹Igabam kò Jeso ba máá: “Táá cara me guu. C'ẽem khòem ãe ko Tíí cg'òe cgoa kaias tséé sa kúrú ba qháese kãbise naka Tíí ka cg'ãese kg'uiã hãa tite ke, ⁴⁰ẽe gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae xòe koe hàna khama. ⁴¹Tseeguan kagar ko birí xao o a ko máá: Díím wèém ãe ko Tiri cg'òean domka qgàisa tshãan dis kubi sa máã xao o, Krestem di xao o domka ba gha tseeguan kaga Gam di surutan hòò,” témé.

Chìbi kúrúaguku sa*(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)*

⁴²“Díím wèém ãe ko ncẽe ne cg'áré ne ncẽe ko Tíí koe dtcòm ne ka c'ẽe ba chìbian kúrúagum ka i gha qãe ii, gáí cgoa dis nxōás kaias kòo qg'áóa ba koe qáea tòóe, me kiam tshãam q'oo koe xaoa tcããe ne.

⁴³“A ncẽe tsarim tshãum kòo chìbi kúrúaguku tsi ne, q'ãea tcg'òó me. Qãea i máá tsia, nqoara tshàu tsi gha a kg'òes koe tcãa sa, cãm x'òã tsi gha a chòò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãan ka ke. ⁴⁴^d

⁴⁵“A ncẽe nqàrèa tsi kò ko chìbian kúrúaguku tsi ne, q'ãea tcg'òó o. Qãea i gha máá tsia, cúí c'òá tsi gha a kg'òes koe tcãa sa, cãm c'òá a chòò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãan ka ke. ⁴⁶^e

d 9:44 C'ẽe zi tcgãya zi Gerika di zi ncẽe xùri ko kg'uiãan úú: “ncẽe gaa koe hàna ne di nxãian x'óó tama koe, c'ẽem ts'irì tamam koe” (48 ìm xg'aeku ba bóò thẽé). **e 9:46** 44 ìm xg'aeku ba bóò

⁴⁷“A ncèè tsarim tcgáim kò ko chìbian kúrúkgu tsi ne, hōbèa tcg'òó me. Cúí tcgái a Nqarim di x'aian koe tcāa sa qāè si i, cām tcgái a chōò tamas c'ees dxāwam dis q'oo koe tcāan ka ke, ⁴⁸ncèè *gaa koe hana ne di* nxaian x'óó tama koe, c'eem ts'iri tamam koe.

⁴⁹“Wèém khòè ba gha c'eean cgoa tsaubereè, si gha wèès dàda-mááku sa t̄abean cgoa tsaubereè. ⁵⁰Tabea ne qāè e, igaba gaan di tsau-q'ooan kòò káà, ne i gha gaicara ntama ma kúrúè a tsau? Gatu xg'aeku koe mée tu t̄abean khama ii, naka tua tòókuan úúa hāase c'èe ne cgoa x'āè,” tam mée.

Jeso ba Jutea koe (10)

Aagukus khòè khara di sa
(Mt 19:1-12; Lk 16:18)

10 ¹Me kò Jeso ba gaa koem ko guu ka Jutea dim xg'aekum koe sí, a Jorotane dim tshàa ba tchòaba, zi kò khòè ne di zi xg'ae zi gaicara xg'ae cgoa Me, Me caua ba a kò ii khama gaicara xgaa-xgaa ne.

²Xu kò Farasai xu hàà cgae Me, a xu a kúrúá xu kòò bóó Me khama tèè Me a máá: “A x'āèan koe ia kgoaraèa khòèm gha gam dis khòè sa aagu sa?” témé.

³Me Jeso ba tèèm cgoa xqa xu a máá: “Moshe ba kò ntama ma x'āè xao o?” témé. ⁴Xu máá: “Moshe ba xg'ao khòè ba kgoara máá aagukuan dis tcgāya sam gha góá, a *gam dis khòè sa* aagu sa,” témé.

⁵Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Gaxao di qari tcúúan domkam kò Moshe ba ncèem x'āè ba góá máá xao o. ⁶Igabam xg'ao Nqari ba nqóòm ko tshoa-tshoase koe ga guu a khòè ba hēé naka khòè sa hēéthēé kúrúá. ⁷Gaa domkagam gha khòè ba xòò ba hēé naka xòò sa hēéthēé khara guu, a ba a gha gam dis khòès koe tc'āmàse, ⁸khara gha nxāaska èe khara cām khara cúim tc'áró ba kúrú, a gaicara cām ii tite, igaba khara gha cúim tc'áró ba ii. ⁹Gaa domka méés èem Nqari ba xg'ae-xg'aeèa hāa sa táá cúí khòè kaga q'aa-q'aaè guu,” tam mée.

¹⁰Eè xu Gam cgoa nquum q'oo koe hāa ka xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu gaicara ncèes gúús ka Jeso ba tèè. ¹¹Me kò bìrí xu a máá: “Dìim wèém èe ko gam dis khòè sa aagu, a ko c'èes khòè sa sèè ba ko cg'áràn kúrú, ¹²a ncèè gaas igabas kòò gas dim khòè ba aagu, a ko c'èem khòè ba sèè nes ko cg'áràn kúrú,” témé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'eekg'ai
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

¹³Ne kò khòè ne cóán Gam koe óá, tshàua bam gha tòó cgae e ka, xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dqàè ne.

¹⁴Igaba ãem ko Jeso ba ãe sa bòd kam kò kaisase xgòà, a bìrí xu a máá: “Cóán guu naka i Tíí koe hàà. Táá xgàè-kg'am m guu, Nqarim di x'aia nea gatà ii ne di i ke. ¹⁵Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Díím wèém ãe Nqarim di x'aian, cóán ko ma sèè e khama ma sèè e tama ba cuiskaga gaan koe tcana hãa tite,” témé. ¹⁶A ba a nxãaska gaa cóán sèè a tchàma, a tshàua ba tòó cgae e, a ts'ee-ts'eekg'ai i.

Oguàm khòè ba
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷Eẽm ko Jeso ba xgoaba a ko dàda ba koe qòd, kam kò khòè ba qàrà sít cgae Me, a sít cookg'aia ba koe qhòm tsi qúrùà ntcóò, a tèè Me a máá: “Qàè Tsi xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, nta ra gha hëè a nxãasega chòd tamas kg'òè sa hòd?” témé. ¹⁸Me Jeso ba bìrí me a máá: “Dùúska tsi ko qàè tsi khòè Tseè ta ma tcii Tea máá? Cúí khòè qàè ga kàà a, igaba Nqarim cúí Me e. ¹⁹X'àèan tsi q'ana hãa: Táá cg'òo guu, táá cg'áràn kúrú guu, táá ts'ãà guu, táá tshúù-ntcòan nxàe guu, táá kàan cgoa gúùan sèèa máase guu, saò ba hëè naka saò sa hëéthëé tcom, ta ko mée e,” tam mée. ²⁰Me bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, ncèe zi gúù zir ncísega tshoa-tshoa a cóár ii koe ga ko kúrú,” témé. ²¹Me kò Jeso ba ãem ko bòd me ka ncàm me, a bìrí me a máá: “Cúís gúù sa tsi ko tcào. Qòd naka tsia sít wèés gúùs ãe tsi úúa hãa sa x'ámágu, naka tsia ãe dxàua hãa ne khòè ne máà, naka tsia gha nxãasega nqarikg'ai koe qguu sa úúa hãa, naka hàà xùri Te,” témé. ²²Me kò ncèes gúùs ka tshúù-tcaokaguè, a kò tshúù-tcaoa hãase qòd, káí zi gúù zim kò q'òda hãa khama.

²³Me kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ntcàa a ba a máá: “Tsóágase i gáé gha qaria, gane ãe qguua hãa ne khòè ne gha Nqarim di x'aian koe tcàa sa,” témé.

²⁴Xu kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu Gam di kg'uiian ka kaisase area.

Igagam kò Jeso ba gaia bìrí xu a máá: “Cóá xaoè, tsóágase i gáé qaria Nqarim di x'aian koe tcàa sa. ²⁵Kameles ga dqààm tcgáí di kòmàn koe tcàa sa thamka si i, qguàm khòèm gha Nqarim di x'aian koe tcàas ka,” tam mée.

²⁶Xгаа-xгаа-kg'ao xu kò kaisase are, a xu a tèè Me a máá: “Kháé ba gha nxãaska díí ba kgoaraè?” témé.

²⁷Me Jeso ba bòd xu a máá: “Khòèa ne ko tààè, igagam Nqari ba tààè tama, wèè gúùà ne Nqarim koe subu u khama,” témé.

²⁸Me nxãaska Petere ba tshoa-tshoa a bìrí Me a máá: “Bòd, wèè gúùan ga xae guua hãa a ko xùri Tsi,” témé.

²⁹Me Jeso ba máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o a ko máá: Wèém khòèm ãe gha Tíí hëè naka Tiri qàè tchòàn hëéthëé domka x'áéa ba guu, kana káíkhoea ba, kana qòea ba, kana xòd sa, kana xòd ba, kana cóáa ba,

kana xhàràa ba ga igaba, ³⁰nxāa ba gha 100 q'oro noose hòd o: x'áéan ga hēé, naka káíkhoa ba ga hēé, naka qōea ba ga hēé, naka dxàe xōda ba ga hēé, naka cóáa ba ga hēé, naka xhàràan ga hēé, naka xgàrakuan ga hēéthēé e, ncēeta hāa x'aèan kaga, a gataga hàako x'aèan ka chōd tamas kg'òè sa hòd. ³¹Igaba ēe kái ne còoka hàna nea gha kháóka di ne ii, ne gha ēe kháóka hāa ne còoka di ne ii,” tam méé.

Jeso ba ko nqoana dis ka Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³²Xu kò dàòm q'oo koe hāa a ko Jerusalema koe qōd, Me Jeso ba tc'āa-cookg'ai xua, xu kò xgaaxgaase-kg'ao xu kaisase area hāa, ne kò ēe ko xùri Me ne q'aea hāa. Me kò gaicara 12 xu xgaaxgaase-kg'ao xu sèea tcg'òd, a tshoa-tshoa a dùútsa gúus gha hàà kúrúse cgae Me sa bìrì xu ³³a máá: “Bód, Jerusalema koe xae ko qōd, Me gha Khòèm dim Cóá ba kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xgaaxgaase-kg'ao xu hēéthēé tshàu q'oo koe tcāà. Xu gha x'oos koe chibi-chibi Me, a gha tǎá zi qhàd zi di ne tshàu q'oo koe tcāà Me, ³⁴a ncōi Me, a kg'ám tsharàn cgoa tcg'ae cgae Me, a qoa Me, a cg'ōo Me. Igabam gha nqoana dim cárn ka x'ooan koe tēe,” tam méé.

Jakoboa tsara Johanea tsara dis dtcàrà sa

(Mt 20:20-28)

³⁵Tsara kò nxāaska Jakobo ba hēé naka Johane ba hēéthēé tsara síi cgae Me, ncēe kò Sebetem ka cóáse ii tsara, a bìrì Me a máá: “Xgaaxgaaxgaase-kg'ao Tseè, wèés gúus ēe tsam ko Tsáá koe tc'òà sa méé Tsi kúrúá máá tsam m sa tsam ko tc'ēe,” témé. ³⁶Me bìrì tsara a a máá: “Dùú sa ra gha kúrúá máá tsao o sa tsao ko tc'ēe?” témé. ³⁷Tsara máá: “Kúrúá Tsi gha máá tsam sa ncēe si i: Tsari x'áàn koe méé Tsi kgoara máá tsam m nakam c'ēe ba Tsarim x'òàm kg'áòm xòè za ntcōo nakam c'ēe ba dxàes x'òàs xòè za ntcōo,” témé. ³⁸Igabam kò Jeso ba bìrì tsara a a máá: “Dùú sa tsao ko dtcàrà sa tsao c'úua hāa! Kgoana tsaoa gha a kubis Tíi ko kg'áà q'oos koe kg'áà kana tsaoa gha ncēer tcguù-tcguuèa hāas tcguù-tcguuku cgoa tcguù-tcguuè?” témé. ³⁹Tsara máá: “Kgoana tsam gha a gatá hēé,” témé. Me Jeso ba bìrì tsara a, a máá: “Kubis ēer ko kg'áà q'oos koe tsao gha kg'áà, a tcguù-tcguukus ēer gha ko tcguù-tcguuès cgoa tcguù-tcguuè, ⁴⁰igabaga ncēe kg'áò x'òàa Te xòè za ntcōo sa hēé, naka dxàe x'òàa Te xòè za ntcōo sa hēéthēér Tíi kgoara máá tama, igaba i nxāan ēe i kg'ónòna mááèa hāa ne di i,” tam méé.

⁴¹Eè xu ko c'ēe xu 10 xu xgaaxgaase-kg'ao xu ncēe sa kóm ka xu ko tshoa-tshoa a kaisase Jakoboa tsara Johanea tsara xgòà cgae. ⁴²Me Jeso ba Gam koe tciia óá xu a bìrì xu a máá: “Q'ana xao hāa, ēe tǎá zi qhàd zi koe koma x'aiga ii xu ko gaxu di qarian gane koe tséékagu sa, xu ko gane

di xu tc'ãà-cookg'ai xu gaxu di qarian gane koe x'ái sa. ⁴³Igaba méé i gaxao koe táá gatà ii guu, igaba ãe ga gaxao ka kaia hãa ba méém gaxao dim tséé-kg'ao ba ii, ⁴⁴nakam diím wèém ãe gha gaxao ka tc'ãà-tc'ãase ba wèém khòém dim qãà ba ii. ⁴⁵Khòém dim Cóa ba hààraa, hààm gha tsééa máàè ka tamase, igabam hààraa, hààm gha **khòè ne** tsééa máá ka khama, a ba a hààraa, kg'òèa bam gha hàà **khòè ne** máà ka, kái ne khòè ne di chibia nem gha x'ámá tcg'òó di iise,” tam méé.

Jeso ba ko káà tcgáím Baretimaio ba qãèkagu
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

⁴⁶Xu kò Jeriko koe hàà. Eëm ko Jeso ba Jeriko koe tcg'oa, Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu cgoa hëé naka kái ne khòè ne cgoa hëéthëé e, kam ko káà tcgáím dtcàrà-kg'aom Baretimaio, Timaio ka cóase ba dàòm qàe koe ntcóòá-ntcõe. ⁴⁷Eëm ko kóm Jesom Nasareta di Me e sa kam ko tshoa-tshoa a q'au a máá: “Jesoè, Dafitem ka tsgóose-coa Tseè, thòò-xama máá te,” témé. ⁴⁸Ne kái ne dqàè me a máá, nqoo méém témé, igabam ko kaisase q'au a máá: “Dafitem ka cóase Tseè, thòò-xama máá te,” témé. ⁴⁹Me Jeso ba téé a ba a máá: “Tcii me,” témé. Ne ãe káà tcgáím khòè ba tcii, a birí me a máá: “Tòòn tcáo naka tsia tãe, tcii tsim ko ke,” témé. ⁵⁰Me gaam khòè ba gam dim koà ba ncemeagu, a ba a nxàia tãe a Jesom koe sí. ⁵¹Me Jeso ba tèè me a máá: “Dùú sar gha kúrúa máá tsi sa tsi ko tc'èe?” témé. Me káà tcgáím khòè ba birí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, bóòr gha sar ko tc'èe,” témé. ⁵²Me Jeso ba birí me a máá: “Qòò, tsari dtcòma nea qãèkagu tsia hãa ke,” témé. Me kò kúúga bóò, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (11–13)

Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

11 ¹Eë ne ko Jerusalema koe hëé naka Betefage koe hëé naka Betania koe hëéthëé cùù, Olife dim xàbim koe, kam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu ka cáàm tsara tsééa tcg'òó, ²a birí tsara a, a máá: “Gatsao cgoa q'óá-kg'amkua hãam x'áém koe tsao qòò. Eë tsao ko tcãà ne tsao gha qanega cúí khòè kaga qábìè ta ga hãam donghi-coa ba hòò me qáése tãe; kgoara naka Tíí koe óága me. ³A ncèè c'èe khòè kòò tèè tsao o, dùúska tsao ko ncèeta hëé sa ne méé tsao birí i naka máá: ‘X'aiga ba ko qaa me, a ba a gha kúúga kabi me,’ témé.”

⁴Tsara qòò a sí donghi-coa ba sao-xg'ae, me xhàrom-kg'ám ka tchàa koe qáéa tòòèa, tsara kgoara me. ⁵Ne kò c'èe ne khòè ne gaa koe kò téé-tãe ne tèè tsara a, a máá: “Dùú sa tsao ko kúrú, a ko donghi-coa

ba kgoara máá?” témé. ⁶Tsara kò ěem ko ma Jeso ba ma bìrì tsara a khamaga ma bìrì ne, ne guu tsara a, tsara qōd. ⁷A tsara a donghi-coa ba Jesom koe óá, a tsara a kò gatsara di qgáian gam koe tcee, Me qábi me. ⁸Ne kò kái ne khòè ne gane di qgáian dàdm q'oo koe khàrà, ne c'ěe ne hìian di nxāán khóá a khàrà. ⁹Eě kòo cookg'iaia ba koe qōd ne hěé naka kháóa ba koe kòo xùri Me ne hěéthěéa kò q'au a máá:

“Hosana!

Ts'ee-ts'eeq'g'iaie méém

ěe ko X'aigam **Nqarim** di cg'òèan cgoa hàà ba.

¹⁰ Ts'ee-ts'eeq'g'iaie méé i x'aian

gatá ka xòdm Dafitem di i, ncěe kò hàà a,

Hosana, ěe kaisase tc'amaka hàna ba!”

témé.

¹¹ Me kò Jerusalema koe tcāà, a tempelem koe síí, a ěem kò caate a wèè zi gúú zi bóò ka, nxāakamaga i kò dqòara hàà khamam **Gam di xu** 12 xu kgoa a Betania koe qōd.

Jeso ba ko faia dis hìi sa cgúí

(Mt 21:18-19)

¹² Q'uu dim cárm ka, ěe xu Betania koe guua hàà kam kò xàbàa hàà.

¹³ Khamam kò nqúú ka hàà a faia dis hìi sa bóò, si toàràan úúa, kam ko síí cgae si, síím gha c'ěe gúú ga hòd cgae si ka. Eěm ko hàà cgae si kam kò cúí gúú ga táá hòd, igaba toàran cúí ga a, faia di zi hìi zi gha tc'òoan kúrúm x'aèm tama me e kò ii khama. ¹⁴ Kam kò gaas ka máá: “Táá méé i cúí khòè ga gaicara chòd tamase, sáá koe tc'òoan tc'óó guu,” témé. Xu kò Gam di xu xгаа-xгааe-kg'ao xu kóm Me.

Jeso ba ko tempele ba q'ano-q'ano

(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹⁵ Xu ko Jerusalema koe hàà tcāà, Me kò Jeso ba tempelem q'oo koe tcāà a tshoa-tshoa a khòè ne ěe hàà a ko x'ámágu ne hěé naka ěe ko hàà x'ámá ne hěéthěé xhàigu, a ba a marin ko xg'ámá q'aa ne di tafolean hěé naka ntcóó-q'ooan ěe ko tcíbían x'ámágu ne di hěéthěé xùbuku cgoa. ¹⁶ A kò cúí khòè ga táá kgoara máá i c'ěe gúú cgoa ga tempelem q'oo koe nqáé. ¹⁷ Me kò khòè ne xгаа-xгаа, a bìrì ne a máá: “Góáse tama i gáé hàà naka máá:

“Tirim nquu ba gha

wèè zi qhàò zi dim còrè-nquu ba

ta ma tcièè’

témèè tama?

Igaba tu gatu ts'āà-kg'ao ne di x'āè-q'ooan kúrú me!” tam méé. ¹⁸ Xu kò kaia xu peresiti xu hěé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé gaas gúú

sa kóm, ka xu kò cg'õo Me xu gham dàò ba qaa; bèe Me xu kò ko khama, wèés xg'aes khòè ne di sa kò Gam di xгаа-xgaan ka area hãa khama.

¹⁹Eë i ko dqòa ka xu kò *Jeso ba hëé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hëéthëé* x'áé-dxoom koe tcg'oa.

Faia dis hiis nqai sa

(Mt 21:20-22)

²⁰Eë xu ko ntcùúkg'ai cgoa nqáé ka xu ko faia dis hiis qàè koe nqáé, a bód si si tòbea sa cgoa ga c'òda hãa. ²¹Petere ba kò tc'ëe-tc'ëese a birí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, bód! Faia dis hiis ncëe Tsi ncãa ko cgúí sa ncãa nqai,” témé.

²²Me Jeso ba xoa xu a máá: “Nqarim koe méé xao dtcòmàn úú. ²³Tseegukagar ko birí xao o: Díím wèém ëe ko ncëem nxõá xàbì ba birí a máá: ‘Tëe naka tshàam q'oo koe xaoa tcãàè,’ témé, a tcáóa ba q'oo koe káise tc'ëe-tc'ëese tama, igaba ko dtcòm, ëem nxàea hãas gha kúrúse sa, nxãam ka i gha hàà kúrúse. ²⁴Gaa domkar ko birí xao o a ko máá: Dùús wèés ëe xao ko còrèan cgoa dtcàràs ka méé xao nxãakamaga xao mááé sia hãa sa dtcòm, nxãaskas gha gaxao koe kúrúse. ²⁵Gataga méé xao wèè x'aèan ëe xao téé ko còrè ka qgóóa mááku, c'ëe gúú xao kò gaxao ka c'ëean cgoa úúa hãa ne, nakam gha nxãasega gaxao ka Xòòm ncëe nqarikg'ai koe hãa ba chibia xao qgóóa máá xao o. ²⁶[Igaba ncèè qgóóa mááku tama xao kò hãa nem cuiskaga gaxao ka Xòòm nqarikg'ai koe hãa ba chibia xao qgóóa máá xaoa hãa tite,]” tam méé.

Jesom di qarian dis tèè sa

(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷Xu gaicara Jerusalema koe hàà. Eëm ko Jeso ba tempelem q'oo koe tcàà, ka xu kò kaia xu peresiti xu hëé, naka x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu hëé, naka *khòè ne di xu* kaia xu hëéthëé hàà cgae Me. ²⁸A tèè Me a máá: “Ndaka qari cgoa Tsi ko ncëe zi gúú zi kúrú kana ia díín qarian máá Tsia hãa Tsi ko ncëe zi gúú zi kúrú?” témé.

²⁹Me Jeso ba xoa xu a máá: “Cúís gúú sar gha tèè xao o. Xoa Te méé xao, nakar gha nxãasega birí xao o, ndaka qarian cgoar ko ncëe zi gúú zi kúrú sa. ³⁰Johanem dis tcguù-tcguukus ka birí Te: nqarikg'ai koe sa kò guua hãa, kana sa kò khòèan koe guua hãa? Xoa Te,” témé.

³¹Xu kò gaxu ka c'ëea xu cgoa xóé a tèèku a máá: “‘Nqarikg'ai koe e,’ ta xae kò ko méé, nem gha nxãaska tèè xae e a máá: ‘Kháé xao nxãaska dùús domka dtcòm me tama?’ témé. ³²Igaba xae gha máá: ‘Khòèan koe e,’ témé - Khòè ne xu kò ko bèe, Johane ba tseegu dim porofiti me e sa ne kò wèè ne khòè ne q'ana hãa khama.” ³³Xu kò nxãaska Jeso ba xoa a máá: “C'úúa xae hãa,” témé.

Me kò Jeso ba xoa xu a máá: “Tíí igabar birí xao o tite, ndaka qarian cgoar ko ncëe zi gúú zi kúrú sa,” témé.

Chóo-kg'oman di xu xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa
(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

12 ¹Me kò tshoa-tshoa a sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne a máá: “C'ëem khóè ba kò kg'om xhàrà ba xhàràa, a ba a kò xhàro ba gaam koe kúrúa nxàma-nxàma, a ba a gōéan ko kúrúem haje ba hée naka tc'amaka qàòm nquu ba hēéthēé gaa koe tshào. A ba a c'ëe xu xhàrà-kg'ao xu cgóbè me, a c'ëem nqōóm koe qōò.

²“Eēm ko *tcuàan dim* x'aè ba hàà kam ko qāa ba xhàrà-kg'ao xu koe tsééa úú, nxāasegam gha sí kg'om xhàrà di tc'ōoan c'ëe sée cgae xu ka.

³Xu kò sée a xg'ám me, a kàà gúuse tsééa kabi me.

⁴“Me gaia c'ëem qāa ba tsééa úú cgae xu, xu sí tcúúa ba koe thōò-thōo me, a sau-saugase qgóo me.

⁵“Me kò c'ëe ba tsééa úú, xu nxāa ba cg'ōo. A xu a c'ëe xu kái xu kaga gataga hēé, c'ëe xu xu kò xg'ám, a c'ëe xu cg'ōo.

⁶“Cúim cóám kaisasem kò ncàma hāa bam kò úúa, a ba a kò gaam gabá tsééa úú cgae xu, a birise a máá: ‘Tirim cóá ba xu gha tcom a qgóose,’ témé. ⁷Igaba xu kò ēe xu xhàrà-kg'ao xu biriku a máá: ‘Ncēe ba gúú zi ka q'ōòsem ga me e, ke hààn xae cg'ōo me, naka zi gha gúú zi gaxae di ii,’ témé. ⁸Xu kò sée a cg'ōo me, a kg'om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg'òò me,” tam méé.

⁹**Me nxāaska Jeso ba tēè xu a máá:** “Kháé ba gha nxāaska kg'om xhàrà ka q'ōòse ba hàà dùú sa kúrú?” **témé, a ba a máá:** “Eē xu xhàrà-kg'ao xum gha hàà cg'ōo, a ba a gha xhàrà ba c'ëe xu xhàrà-kg'ao xu máá. ¹⁰Qanega xao gáé ncēes Tcgāyas **Nqarim di** sa nxará tama, ncēe ko máá:

‘Nxōás ēe kò tshào-kg'ao xu ka bóda xguìèa hāa sa, kaisase cgáés nxōá sa kúrúa hāa.

¹¹Ncēe X'aigam **Nqarim** ma kúrúa hāa ga a, si ncēe sa tcgái-q'ooa ta koe t'ōè si i,'”

témé.

¹²Ka xu ko qáé Me kg'oana, igaba xu kò xg'ae sa bèe, ēes sere-seres kam kòo gaxua nxàe xu sa xu kò q'ana hāa khama, xu kò guu Me a qōò.

Kaesaram koe suruta ne
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

¹³Ka xu ko nxāaska kháóka c'ëe xu Farasai xu hée naka c'ëe xu Herotem di xu xùri-kg'ao xu hēéthēé Gam koe tsééa úú, nxāasega xu gha sí kg'uim ko zi gúú zi cgoa qgóo Me ka. ¹⁴Xu hàà a birí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, q'ana xae hāa tseegu di Tsi khóè Tsi i sa, a c'ëe khóè cgoa ga tchōà úú tama, khóèan di téé-q'ooan Tsi nqábé tama khama. Igaba Tsi ko Nqarim dim kg'ui ba tseeguse xgaa-xgaa. Ka i gáé kgoara

máàa hãa **Roma ne dim x'aigam** Kaesara ba méém surutaè sa, kana méém táá surutaè saa? Suruta méé ta kana méé ta táá suruta saà?” témé.

¹⁵Igagam kò Jeso ba gaxu dis kàa sa q'ana hãase birì xu a máá: “Dùús domka xao ko kúrúa bóò Tea máá? C'ëem qano mari ba xao máà Te nakar bóò,” témé. ¹⁶Xu mari ba máà Me, Me birì xu a máá: “Dìin dis tcúú sa ncêe sa, naka gatàa dìin cg'òèa ncêe e?” témé. Xu máá: “Kaesaram di si i,” témé.

¹⁷Me Jeso ba birì xu a máá: “Eë Kaesaram di ii sa Kaesara ba máà, naka èe Nqarim di ii sa Nqari ba máà,” témé. Xu kò kaisase are Me.

X'ooan koe tées qãá q'oo koe séèku sa
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

¹⁸Xu kò Saduke xu, ncêe kò ko máá, x'ooan koe tée sa kàa si i, témé xu hàà cgae Me, a hàà tèè Me, a máá: ¹⁹“Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Moshe ba xg'ao x'àèan koe góá a máá, ncêè khòèm kò kàà cóáse khòè sa x'óóa guu, ne méém gam ka qòese ba èes dxàe-ntcōa sa sèè, naka bàà gam ka káimkhoe ba cóán ábà máá. ²⁰Xu kò 7 xu khòè qòeku xu hàna. Me kò kg'áfáaka di ba khòè sa sèè a cóán úú tamase x'óó. ²¹Me kò cáim di ba gaas dxàe-ntcōa sa sèè, a gataga cóán úú tamase x'óó. I kò nqoana dim ka gataga cúí ga thèé ii. ²²Xu kò wèéa xu èe 7 xu ga cóá úú tamase x'óó. Si kò khòès ga sa thèé kháóka x'óó. ²³Eë i ko x'ooan koe téeè ka sa gha gaxu ka ndakam di saà? Ncêe wèéa xu 7 xu xg'ao sèè sia hãa ka?” ta xu ma tèè Me.

²⁴Me Jeso ba x̣a xu a máá: “Dùús domka xao tṣa hãa? **Nqarim di zi** Tcgāya zi ko méé sa hēé naka Nqarim di qarian hēéthēé xao c'úua hãa domkaa? ²⁵Eë ne ko khòè ne x'ooan koe tée ka ne séèa hãa tite, a ne a séèkuan kgoara máàa hãa tite, igaba ne gha nqarikg'ai di moengelean khama ii. ²⁶A èe x'óóa hãa ne ko x'ooan koe ghùìès ka xao gáé qanega Moshem dis Tcgāyas koe nxárá ta ga hãa, hìis di tchōàn dim xg'aekum koem kò Nqari ba nta gam ka méé sa a máá: ‘Tíí Ra Abrahamam dir Nqari Ra a, a Isakam dir Nqari Ra a, a Jakobem dir Nqari Ra a, tam mééa koe? ²⁷Eë x'óóa hãa ne dim Nqarim tama Me e, igabagam èe kg'òèa hãa ne di Me e; khama xao kaisase tṣa hãa,’ tam méé.

Kaiam x'àè-kg'ám ba
(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)

²⁸Me kò c'ëem x'àè xgaa-xgaa-kg'ao ba hàà, a kóm xu xu hãa a ko ntcoeku. Me èem ko Jeso ba qãèm x̣a ba máá xua hãa sa bóòda q'ãa ka tèè Me a máá: “Ndakam x'àè-kg'ám ba wèé xu ka tc'ãà di baa?” témé.

²⁹Me Jeso ba x̣a me a máá: “Wèé xu x'àè-kg'ám xu ka tc'ãà di ba ncêe me e:

‘Oo, Iseraeleè, komsana,

gatá dim X'aigam Nqari ba,
 X'aigam Nqari ba cúí Me e,
³⁰ naka tsia gha X'aigam tsarim Nqari ba
 wèé tcáóa tsi cgoa hēé,
 wèé kg'òèa tsi cgoa hēé,
 wèé tc'ēea tsi cgoa hēé,
 naka wèé qaria tsi cgoa hēéthēé ncàm,'
 témé,

³¹ Me ko cím di ba máá:

'Eē tsi ma ncàmsea hāa khamaga ma
 méé tsi tsáá ka c'ēe ba ncàm,'

témé. C'ēe x'áè-kg'ám ga káa a ncēm x'áè-kg'ám ka kaia a," tam méé.

³² Me kò x'áè xгаа-xгаа-kг'ao ba bírí Me a máá: "Xгаа-xгаа-kг'ao Tseè, tseegu Tsi ko, c'ēean ga káa a, igaba gaam cúí Me e, ³³ gataga i cgáé e, Nqari ba tsi ga wèé tcáóa tsi cgoa hēé, naka wèé kómá q'áa tsi cgoa hēé, naka wèé qaria tsi cgoa hēéthēé ncàm sa, naka ēe tsi ma ncàmsea hāa khamaga ma tsáá ka c'ēe ba ncàman hēéthēé e. A wèé zi dàda-mááku zi hēé naka qhàea-mááku zi ka hēéthēé cgáé e," témé.

³⁴ Eēm ko Jeso ba bóó, tc'ēegasem ncāa xoa sa kam kò bírí me a máá: "Nqarim di x'aian ka tsi nqúù tama," témé. I kò gaa koe guus ka khòean bèe, c'ēe tèè ga i gha tèè Me sa.

Dafitem ka Tsgōose-coam dis tèè sa

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵ Eēm Jeso ba tempelem q'oo koe hāa a ko xгаа-xгаа kam kò tèè ne a máá: "Nta hēés ka xu ko x'áè xгаа-xгаа-kг'ao xu máá, Kreste ba Dafitem ka Tsgōose-coa Me e, témé? ³⁶ Dafitem tc'áró-tc'aróa kò Tcom-tcomsam Tc'ēem ka kg'uikaguè, a máá:

'X'aiga ba ko Tirim X'aiga ba bírí a máá:
 'Kg'áò x'òàa Te xòè za ntcōó
 nakar nxāakg'aiga sí Tsari cg'òo-kг'aoan
 nqàrè-kг'ama Tsi koe tòó,'

témé.' ³⁷ Dafitem ga ba ko 'X'aiga' ta ma tcii Me, ka ba gha nxāaska ntama gam ka Tsgōose-coa ba ii?" témé.

Si kò kaias xg'ae sa qāè-tcaolan cgoa komsana Me.

Jeso ba ko Farasai xu hēé naka x'áè xгаа-xгаа-kг'ao xu hēéthēé dqàè

(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

³⁸ Eēm ko xгаа-xгаа kam kò Jeso ba máá: "X'áè xгаа-xгаа-kг'ao xu koe méé tu q'òéseha hāa, ncēe ko qáó qgáí-dxooan hāa, a x'ámágu di zi qgáì zi koe tsgámkagukuan qaa xu, ³⁹ a ko kaia zi ntcōó-q'oo zi còrè-nquu xu koe qaa xu, naka tcom-tcomsa zi ntcōó-q'oo zi hēéthēé e kōèan di zi qgáì zi

koe. ⁴⁰Ncēe ko dxàe-ntcōa zi di nquuan tc'ōóa xgǎá, a ko x'áise xu gha ka qáòse còrè xu. Eēta ii khòea ne gha kaisase thòokase xgàraè,” tam méé.

Dxàe-ntcōas dis tcg'òóa mááku sa
(Lk 21:1-4)

⁴¹Me kò Jeso ba aban ko tòòem qgái ba q'óá-kg'ama hāase ntcōó, a ntcōó a ko xg'aes ko ma gaas di marian tempelean di ma tcāa sa bóò. Ne kòò kái ne khòè ne qguùà hāa ne kái marian tcāa. ⁴²Si kò dxàua hāas dxàe-ntcōa sa hàà cáám qano mari tsara ncemea tcāa, xg'ae-q'ooa tsara kòò thebe dim mari ba kúrú tsara.

⁴³Me kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam koe tciaa óá, a birí xu a máá: “Tseegua ner ko birí xao o: Ncēes dxàe-ntcōas dxàua hāa sa ncāa wéé ne khòè ne nqáéa hāase aban ko tòòem qgáim koe marian tcana. ⁴⁴Wèé ne khòè nea kò gane di qguúan koe guu a tcg'òó, igabas kò gaa sa gas di dxàuan koe guu a wééan èes kò úúa hāa ga tcg'òó khama,” témé.

Jeso ba ko tempelem dis kōbes ka kg'ui
(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

13 ¹Eēm ko Jeso ba tempelem koe guu a tcg'oa, kam ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'èe ba birí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tsóágase t'òè xu nxōá xu hēé naka nquu xu hēéthēea gáé ncēe e,” témé.

²Me Jeso ba birí me a máá: “Ncēe xu nquu xu kaia xu tsi ko bóò? Cuisagagas ncēe koe cúís nxōás ga sa c'èes tc'amkg'ai koe guuèa hāa tite, wééa zi ga gha xòóa qàrìè,” témé.

Xgaa-xgaase-kg'ao ne gha xgáèè
(Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)

³Me ēem kò qanega Olife dim xàbim tc'amkg'ai koe q'ábà ntcōe, a tempele ba q'óá-kg'ama hāa, ka xu ko Petere ba hēé, Jakobo ba hēé, Johane ba hēé naka Anterea ba hēéthēé xu dxùukg'ai koe tēè Me a máá: ⁴“Birí xae e, n-cáma i gha ncēe gúúan kúrúse sa, naka gataga ncēe gúúan wéé ga gha hàà kúrúse dis x'áís gha dùú sa ii sa thēé?” témé.

⁵Me Jeso ba tshoa-tshoa a kg'ui cgoa xu a máá: “Q'āa xao, naka i táá cúí khòè ga hoàkagu xao o guu. ⁶Kái ne gha Tíí cg'òè ka hàà a gha máá, ganea Tíí ga Ra a, témé, a ne a gha kái khòèan hoàkagu. ⁷Naka èe tu kòò ncōoan hēé naka gaan di nxàean hēéthēé kóm ne méé tu táá q'ae guu. Ncēe gúúa ne gha kúrúse, igaba i qanega chòò-q'ooan hàà tama ke. ⁸**Nqōóm di zi** qhàò zi gha c'èe zi qhàò zi cgoa x'āàku, i gha x'aiian x'aiian cgoa x'āàku. Me gha nqōó ba gataga cgùru tǎáka zi qgái zi koe, xàbà ne gha nqōómkg'ai koe tcāa. Zi gha ncēe zi gúú zi ábàn di thòòan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xám.

⁹“Igabaga méé tu gatu q'õése, sèèè tu gha a qhàis cookg'ai koe úúè, a tu a gha sí còrè-nquuan koe qoaè, a gha Tíí domka tc'ää còo-kg'ao xu hēé naka x'aiga xu hēéthēé cookg'ai koe tòòè. Gatà hēéan ka tu gha Tíí ka nxàea tseegukagu. ¹⁰Kg'aia méé i qāè tchōàn **nqōóm di zi** qhàò zi wèé zi koe xгаа-xгааè. ¹¹Naka ēe xu kòò sèé a ko qhàis cookg'ai koe úú tu u ne, táá ēe tu ga kg'ui kg'oana hāas gúús ka q'ád guu, igaba tu wèés gúús ēe tu gha ēem x'aèm ka máàè sa kg'ui. Gatu tama tu u ēe gha ko kg'ui tu ke, igaba Tcom-tcomsam Tc'ēe Me e gha ii.

¹²“Khòè ba gha qōese ba x'oos koe tcāà, me gha xōd ba gam dim cóám ka gataga hēé, i gha cóán gaan di xōdan ntcoe, a gha cg'ōo o. ¹³Tu gha Tiri cg'òèan domka wèè khòèan ka hòrèè. Igaba gaam ēe gha qarika téé a chōd-q'oos koe sí ba gha kgoaraè.

Q'ád-q'aosas gúú sa
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴“Igaba ēe tu ko q'ád-q'aosas gúú sa bód si ēes ga kò téé tama qgái koe tēe (ēe ko nxará ba méém kómá q'āa!), ne méé ne nxāaska ēe Jutea koe hàna ne xàbian koe qgóa sí, ¹⁵nakam ēe nquuan tçobe koe hāa ba táá xōa, naka gam dim nquum q'oo koe tcāà guu, naka sí gaa koe hāa sa sèé, ¹⁶nakam ēe xhàràn koe hāa ba táá kàbise naka sí gam di qgáian sèè guu. ¹⁷Haò, cg'āè i gha ii, ēe zi cárm zi ka ēe ncāaa zi koe cóán úúa zi khòè zi ka hēé naka ēe gha ko comkagu zi ka hēéthēé e. ¹⁸Ke tu còrè naka i gha táá saò di x'aè ka kúrúse guu. ¹⁹Eē xu cárm xu ka i gha gatà ii xgàrakuan hāa, ncēe nqōóm dis tshoa-tshoases koe guu a qanega hāa tama a, ncēm kò Nqari ba kúrú ba, ncēes noose ga, a i a gaicara hāa tite. ²⁰A ncēe X'aigam **Nqarim** kò ēe xu cárm xu xòm-xom ta ga hāa, ne i cúí khòè ga kgoaraèa hāa tite. Igaba ēe nxará tcg'òóèa hāa ne domkam kò ēe xu cárm xu xòm-xom.

²¹“A ncēè ēem x'aèm kam kò c'ēm khòè ba bìrì tu u a ko máá: ‘Bód, ncēe ga Me e Krete ba,’ kana ko máá: ‘Bód, ēe gam sí hāa,’ témé ne méé tu táá dtcòm m guu. ²²Tshúù-ntcōan di xu Krete xu hēé naka tshúù-ntcōan di xu porofiti xu hēéthēéa gha x'áise, a gha x'ái zi hēé naka are-aresa zi gúú zi hēéthēé kúrú, ēe nxará tcg'òóèa ne xu gha hoàkagu ka, kgoanase i kòò ne. ²³Ke méé tu gatu q'õése hāa, x'aèan cookg'ai koer kò bìrì tu ua hāa ke.

Khòem dim Cóá ba gha hàà
(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

²⁴“Igabagas gha ēe xu cárm xu di xgàrakuan qāá q'oo koe ‘cárm sa ntcùú-ntcuuè, me nxoe ba x'áà tite,

²⁵tcònò zi gha nqarikg'ai koe guu a tcheè,

i gha nqarikg'aian di qarian ntcãa-ntcãaè.'

²⁶Ne gha ãe x'aè ka Khóèm dim Cóa ba bód, Me túú-c'òðan q'oo koe guu a ko hàà, kaia qarian hēe naka x'ààn hēéthēe cgoa. ²⁷Me gha nxãaska moengele xu tsééa tcg'òó, a ba a gha Gam di ne ãe nxará tcg'òóèa hãa ne wèe xòèan ãe tc'áàn ko guu za xg'ae-xg'ae, a ba a gha nqõóm di chòð-q'ooan koe guu a sí nqarikg'ai di chòð-q'ooan ko chòð koe guu a Nqarim di ne ãe nxará tcg'òóèa hãa ne xg'ae-xg'ae.

Faia dis hiis dis sere-sere sa
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)

²⁸“Ke tu faia dis hiis koe xгаа-xgaase: Eẽ i ko gas di nxãàn tshoa-tshoa a ko tšom, i ko tɔara sa tšom, ne tu q'ana hãa qhóóa ne tcana hãa sa. ²⁹Gataga ãe tu kòo ncēe zi gúù zi bód zi ko kúrúse, ne tu q'ana hãa cúú me e sa, a nquu-kg'ámán koe hãa sa. ³⁰Tseegukar ko birí tu u a ko máá: Ncēes qhàð sa kaà tite, ncēe gúúan wèe ga kúrúse tamas cookg'ai koe. ³¹Nqarikg'aian hēe naka nqõókg'aian hēéthēea gha chòð, igaba i Tiri kg'uian chòð tite.

Cúí khòè ga cáím ba kana x'aè ba c'úúa
(Mt 24:36-44)

³²“Igabaga i cúí khòè ga ãem cáím ba, kana ãem x'aèm gabá q'ãa tama, moengele xu nqarikg'ai koe hàna xua ga igaba, kana Cóašem ga igaba, Xòòm cúím ka oose. ³³Q'òése meé tu hãa, naka kókòda hãa, c'úúu tu hãa n-cámám gha ãem x'aè ba hàà sa ke. ³⁴Khóèm x'áéa ba koe ko guu a tãám nqõóm koe dàram khama i gha ii: gam dim nquu ba ko guu a qãà xu qarian máà ba, a wèem khòè ba gam di tsééan máà, a ba a nquu-kg'ám ba ko kòre ba x'áè, q'òé mem gha sa.

³⁵“Gaa domka meé tu kòresea hãa, n-cámám ko nquum ka q'òðse ba hàà sa tu c'úúu hãa ke, dqòa kaa, kana ntcúú nqáé kaa, kana ghòròan ko kg'ae x'aè kaa, kana ntcúúkg'ai cgoaa. ³⁶A ncēe qháesem kòo hàà ne méém táá hàà sao-xg'ae tu u, naka tu x'òma hãa guu. ³⁷Ncēer ko birí xao o sar ko wèea tu ga birí a ko máá: ‘Q'òése meé tu!’ témé.”

Jesom di xgàrasean hēe naka Gam dis x'oo sa hēe naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hēéthēe e (14–16)

Tc'ãà-cookg'ai xua ko Jeso ba xu gha cg'õo sa dtcòmku
(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

14 ¹I kò ncēeska cáím cáman qaùu hãa Pasekan hēe naka péré gãe-gãe úú tamas pérés dis kòè sa hēéthēe gha kúrúès cookg'ai koe, xu kò kaia xu peresiti xu hēe naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēe kàan

qaa, Jeso ba xu gha qgóó a cg'õo di i, ²a xu a kò máá: “Kõès di x'aè ka tamase, nxāaskas gha kaias xg'lore sa khòè ne xg'aeku koe hāa khama,” ta xu méé.

Khòè sa ko Jeso ba Betania koe tshāán cgoa ntcāá

(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³Jeso ba kò Betania koe hāa, Simonem ncēe kò lepero dis tcìi sa úúa hāam dim nquum koe. Eēm gaa koe hāa a ntcōó a ko tc'õó koes kò khòès alabasetere di nxōán cgoa kúrúèam ts'óó-c'óám koe kò qāè h̄m̄m xg'āòm tshāám, kaisa marian di ba qgóóa hāa sa hàà, a hàà alabasetere di nxōán cgoa kúrúèam ts'óó-c'óá ba òè, a **Jesom** tcúú koe ntcāá.

⁴Ne kò c'ēe ne khòè ne ēe kò gaa koe hāa ne xgòà a máá: “Dùús domka ba koáé ncēm tshāá ba ncēeta ma kōè cgoaèa máá? ⁵Ncēe tshāá nea ga kò x'ámáguèa, kurim di marian di tc'āò-tc'āoan cgoa, i ga kò gaan di marian dxàua ne khòè ne máàèa hāa,” ta ne méé. A ne a kaisase méé si.

⁶Igabam kò Jeso ba máá: “Guu si tu, dùús ka tu ko xgàè sia máá? T'òès tséé sas Tíí koe kúrúá hāa. ⁷Dxàua ne khòè ne cgoa tu wèè x'aè ka hāa, a tu a gha ēe tu ko tc'ēe x'aè ka qāè zi gúú zi kúrúá máá a, igaba tu wèè x'aè ka Tíí cgoa hāa tite. ⁸Eēs ga kò kúrúá sas kúrúá hāa. Kg'ónòè tamar hāas cookg'ai koes tc'áróa Te tshāán cgoa ntcāá hāa khama. ⁹Tseegukar ko bìrì tu a ko máá: Wèém nqōóm ēe i ko ncēe qāè tchōàn xгаа-xгааèm koe, i gha ēes kúrúá hāa gúúan nxàèè, tc'ēe-tc'ēeseès gha ka,” tam méé.

Jutase ba ko tc'āà-cookg'ai xu cgoa dtcòmku

(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰Me kò nxāaska Jutase Isekariote ba, 12 xu ka c'ēe ba, kaia xu peresiti xu koe síí, nxāasegam gha síí **Jeso ba** tshàu q'ooa xu koe tcāà ka. ¹¹Eē xu ko ēe sa kóm ka xu ko kaisase qāè-tcao, a bìrì me mari xu gha máà me sa. Me nxāaska qāèm x'aè ba qaa, Jeso bam gha tshàu q'ooa xu koe tcāà di ba.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu cgoa Pasekan tc'õó

(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹²Tc'āà dim cām péré gāè-gāè úú tamas pérés di kōèan dim ka, ēe xu ko ghùu-coam Paseka di ba cg'õo, ka xu ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu bìrì Me a máá: “Nda koe xae gha kg'ónòa máá Tsi, naka Tsi síí gaa koe Paseka di tc'õoan tc'õó sa Tsi ko tc'ēe?” témé.

¹³Me Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu koe cām tsara tsééa tcg'òó a bìrì tsara a, a máá: “Qòò naka x'áé-dxoom koe síí, c'ēm khòèm tshàa gàba ba qgóóa hāa ba tsao gha xg'ae cgoa. Xùri me, ¹⁴naka ēem kòo nquum ka q'òòse ba tcāà ne bìrì me naka máá: ‘Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máá, cg'āè-nquum Tiri xu xгаа-xгааase-kg'ao xu cgoar gha hàà Paseka di tc'õoan

tc'óó ba nda hãa sa?' témé. ¹⁵Me gha tc'amaka hãam nquum kaia, a wèé zi gúú zi tc'ëeseke zi úúa hãam, nxãakamaga kg'ónònda xg'araèa ba x'ái tsao o, gaa koe tsao kg'ónònda máá xae e," témé.

¹⁶Tsara kò xгаа-xgaase-kg'ao tsara tcg'oa a x'áé-dxoom koe qòò, a síí ãem kò ma birí tsara a hãa khamaga ma sao-xg'ae i ii, tsara ko Pasekan kg'ónònda máá Me.

Jeso ba ko c'ëem xгаа-xgaase-kg'aom gha x'ámágu Me sa nxàè

¹⁷Eë i ko dqòa kam kò 12 xu cgoa hàà. ¹⁸Eë xu hãa a ko tc'óó kam ko Jeso ba máá: "Tseegukar ko birí xao o, gaxao ka c'ëe ba gha khòé ne tshàu q'oo koe tcàà Te, ncëe **koe hãa a** ko Tíí cgoa tc'óó ba," témé. ¹⁹Xu tshoa-tshoa a tshúù-tcaoa, a wèéa xu cúí mana cúí tèè Me a máá: "A tíí tama raa?" témé. ²⁰Me xoa xu a máá: "Eë gaxao 12 xao ka c'ëe me e, ncëe ko Tíí cgoa gàbas koe pérean tcguù-tcguu ba. ²¹Eë i ma Khòem dim Cómá ka ma góásea khamaga i gha ii, igaba haò, cg'àè i gha ii, èe ko Khòem dim Cómá ba khòé ne tshàu q'oo koe tcàam ka! Qàèa i ga kò máá mea hãa, táám ga kò ábàèa hãa sa," tam méé.

Dqòa dis tc'óó sa

(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²²Eë xu hãa a ko tc'óó, kam ko Jeso ba pére sa sèè, a ts'ee-ts'eekg'ai si, a khòá q'aa si, a máá xu si, a ba a máá: "Sèè, ncëea Tirim cgàa me e," témé.

²³A ba a kubi sa sèè, a ts'ee-ts'eekg'ai si, a máá xu si, xu wèé xu ga gaas q'oo koe kg'áà. ²⁴Me birí xu a máá: "Ncëe nea Tiri c'ád o, qáé-xg'aes di i, ncëe ko kái ne khòé ne di iise ntcãáguè e. ²⁵Tseegua ner ko birí xao a ko máá: Cuiskaga Ra gaicara kg'om dis hùis di góéan kg'áàa hãa tite, me gha nxãakg'aiga síí ãem cáím Nqarim di x'aian di ba tcàà, gaicara Ra gha kabase kg'áà a di ba," tam méé.

²⁶Eë xu ko cii ba nxàèa xg'ara, ka xu ko tcg'oa a Olife dim xàbim koe qòò.

Jeso ba ko Peterem gha xoase Me sa nxàè

(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

²⁷Me Jeso ba birí xu a máá: "Wèéa xao ga gha khuuagu Te, góásea i hãa a ko máá:

'Kòre-kg'ao bar gha xg'ám,

si gha ghùuan dis xg'ae sa qgóéa q'aa,'

téméè khama. ²⁸Igaba èer ko x'ooan koe ghùiea xg'ara ner gha tc'ãà-cookg'ai xao o, a Galilea koe qòò," témé.

²⁹Me Petere ba birí Me a máá: "Eëta xu ga ko ma wèéa xu ga khuuagu Tsi, igabar tíí cuiskaga gatà hëé tite," témé. ³⁰Me Jeso ba birí me a máá:

“Tseegukar ko bìrì tsi: Ncēm ntcùúm ka, qanegam ghòrò ba càm q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xqase Te,” témé. ³¹Igabam kò Petere tcana hãa tcáo cgoa kg'ui a máá: “Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xqase Tsia hãa tite,” témé. Xu kò wèè xu gatà méé.

Jeso ba ko Getesemane koe còrè

(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³²Xu Getesemane ta ko ma tcièm qgám koe qòò. *Eë xu ko gaa koe síí* kam ko Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: “Ncēe koe xao ntcōò, nakar nxāakg'aiga síí xg'ara còrèan cgoa,” témé. ³³Kam ko Petere ba hēé, naka Jakobo ba hēé, naka Johane ba hēéthēé xu sēé, si kò tshoa-tshoa a kaisas tshùu-tcao sa hēé nakas nxùrù-tcao sa hēéthēé tcāa Me. ³⁴Me bìrì xu a máá: “Tc'ēea Tea kaisase thòòan xáma hãa, x'óór ga khama noose. Ncēe koe xao qàù naka q'òé,” témé.

³⁵Me cg'árése còoka síí a gómankg'ai koe cg'áé, a ba a còrè, ncēè kgoanase i kò nem ga ēem x'aè ba nqáé Me sa, ³⁶a ba a máá: “Aboè, Tiri Tsi Xòò Tseè, wèè zi gúù zia Tsáá koe tàà tama, ncēes kubis *xgàrasean di* sa Tíí koe sēèa tcg'òó. Igaba Tsari tc'ēean ka, Tíí ko tc'ēes ka tamase,” tam méé.

³⁷A ba a kǎbise a síí cgae xu, a síí sao-xg'ae xu xu x'ómà hãa, Me Petere ba bìrì a máá: “Simoneè, x'ómà tsi gáé hãa? Táá tsi gáé ga kò kg'lama cúím aoaram ga ba kókòda ntcōó a q'òé? ³⁸Q'òésea méé xao hãa naka còrè, naka xaoa gha nxāasega táá kúrúa bóòkuan koe tcāa guu. Tc'ēe ba *kúrú* kg'oana hãa, igabam tc'áró ba kg'amka me e ke,” tam méé.

³⁹Me gaicara kǎbise a qòò, a síí ēem ncāa ko ma còrè khamaga ma còrè.

⁴⁰Eēm ko gaicara kǎbise a ko hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'ómà hãa, tcg'áia xu kò ntcàma hãa khama. Xu kò táá q'āa nta xu gha ma xqà Me sa.

⁴¹Me gaicara nqoana dis ka hàà, a máá: “Qanega xao gáé x'ómà hãa, a ko sãa? Ncāa i tc'āò ncēeska, x'aè ba ncāa hàà. Bòò, Khómè dim Cóa ba ko hàà chìbi-kg'ao ne tshàù q'oo koe tcāàè. ⁴²Tēe xao, naka xae qòò. Eë khòè ne tshàù q'oo koe tcāà Team khòè ba cúuse hàna ke,” tam méé.

Jeso ba ko qgóóè

(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴³Eēm Jeso ba qanega hãa a ko kg'ui kam ko kúúga Jutase ba hàà, 12 xu ka c'ēe ba, a kái xu khòè xu cgoa hãa, ntcàuan hēé naka dxòman hēéthēé kò qgóóa hãa xu, a kaia xu peresiti xu koe hēé, naka x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu koe hēé naka *khòè ne di xu* kaia xu koe hēéthēé guua hãa xu.

⁴⁴Me kò nxāaska ēe kò khòè ne tshàù q'oo koe tcāà Me ba x'áí sa máá xua hãa a ko máá: “Eēr gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me naka xaoa q'òé Mea hãase úúa tcg'òó Me,” témé. ⁴⁵Me Jutase ēem ko hàà

ka gaa x'aè kaga Jesom koe síí a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè,” témé. A x'obè Me.

⁴⁶ Xu khòè xu Jeso ba sèè a qgóó Me.

⁴⁷ Igabam kò èe kò cúuse tēè xu ka c'ēè ba gam dim ntcàu ba tsgúua tcg'òó, a kaim peresitim dim qāàm dim tcee ba xg'aoa qhòm.

⁴⁸ Me Jeso ba bírí xu a máá: “Ts'āà-kg'ao ba tsāá hààraa khama xao gáé ntcàuan hēé naka dxòman hēéthēé cgoa hààraa, hàà xao gha qgóó Te ka?”

⁴⁹ Wèé cáím kar kò tempelem koe gaxao cgoa hāa a ko xgaa-xgaa, igaba xao kò gaa koe síí táá qgóó Te. Igaba méés **Nqarim di zi** Tcgāya zi koe góásea hāa sa nxàea tseegukaguès gúú si i,” tam méé.

⁵⁰ Xu kò nxāaska wèè xu **xgaa-xgaase-kg'ao xu** tcg'oara guu Me a bèè a qgóé.

⁵¹ Me c'ēem qárí-kg'ao-coa ba xùri Me, gúú ga kò hāa tama, a kò q'úúm qgáím cgoa tcámsea hāa ba, xu ntcàu me ka hēé, igabam tshàu q'ooa xu koe nxàia tcg'oa, ⁵² a qgáí ba tshàu q'ooa xu koe qaù, a ba a hāa tamase qgóé.

Jeso ba ko kaias xg'aes cookg'ai koe tèèè

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ka xu kò Jeso ba kaim peresitim koe úú. Xu kò nxāaska wèè xu kaia xu peresiti xu hēé, naka **khòè ne di xu** kaia xu hēé, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthēé xu hààra xg'ae.

⁵⁴ Me Petere ba kháóka téé a còò Me, a síí nxāakg'aiga kaim peresitim dim xhàrom q'oo koe tcāà, a ba a síí kòre-kg'ao xu cgoa c'ees-kg'ám koe ntcóó a kùru-kuruse.

⁵⁵ Xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka wèè xu tc'āà-cookg'ai xu hēéthēé Jeso ba xu gha chìbi-chibi a cg'òom dàò ba qaa, igaba xu kò táá hòò kòm Me. ⁵⁶ Káí xu khòè xu kò ko Gam ka tshúù-ntcōan nxàea tseegukagu khama, igaba zi kò èe xu ko nxàe zi gúú zi táá qòò mááku. ⁵⁷ Tsara c'ēè tsara tèea-téé a tshúù-ntcōan Gam ka nxàe a máá: ⁵⁸ “Sitsama kò kómí Mea Me ko máá: ‘Tíí Ra gha ncēm tempelem **khòèan** tshàu ka tshàòèa ba kòbea q'aa, a ra a gha nqoana cáman qāá q'oo koe táá ba tshàò, **khòèan** tshàu ka tshàòèa tama ba,’ témé,” ta tsara méé. ⁵⁹ Igabagas kò èe tsara ko nxàea tcg'òó sa táá qòò mááku.

⁶⁰ Me kaim peresiti ba hàà a gaxu xg'aeku koe téé, a Jeso ba tèè a máá: “C'ēè gúú ga Tsi gáé xòà tama? Ncēè tsara khòè tsara ko Tsáá ka nxàe sa gáé dùú saà?” témé. ⁶¹ Igabam kò nqoo a táá cúím tèèm ga ba xòà.

Me gaicara kaim peresiti ba tèè Me a máá: “Kreste Tsi Tsia, Gam ncēè ts'ee-ts'eekg'aièa hāam di Tsi Cóa Tsi?” témé. ⁶² Me Jeso ba máá: “Tíí ga Ra a. Khòèm dim Cóa ba tu gha bóò, Me Gaam èe wèè qarian úúa hāam dim kg'áòm x'òàm xòè za ntcóóa-ntcōè, a ko nqarikg'ai di túú-c'òòan cgoa xòà,” témé.

⁶³Me kaiam peresiti ba qgáía ba tòàra q'aa a máá: “Dùú di nxàea tseegukagu-kg'ao xae gáé ko qanega qaa? ⁶⁴Ncāa xao kóm kaisas còèkus ncēe sa! Gaxaoa ko ntama ma tc'ēe?” témé.

Xu wèèa xu ga xgàra Me a máá, x'oos kam kg'anoèa, témé.

⁶⁵Xu c'èèa xu tshoa-tshoa a tcg'ae cgae Me, a qáé tcgáí Me, a xu a xg'ámku cgoa Me, a bírí Me a máá: “Porofita *naka bírí xae e ndaka kg'áía xae ncāa xg'árú Tsi sa,*” témé. Xu kòre-kg'ao xu sèè a xg'ámku cgoa Me.

Petere ba ko Jeso ba xqase

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁶Eēm kò Petere ba nqāaka qanega xhàrom koe hāa kas kò kaiam peresitim di zi qāà zi ka c'èe sa hàà cgae me, ⁶⁷a èes ko Petere ba bóò me hāa a ko kùru-kuruse, kas kò qāèse bóò me a máá: “Tsáá igaba tsi kò thēé Nasareta dim Jesom cgoa hāa!” témé. ⁶⁸Igabam kò xqase e a máá: “C'ùuàr hāa, a ra a kómá q'āa tama, dùús ka sí ko kg'ui sa,” témé. A ba a xhàros-kg'ám koe síí tcg'oa, [me ghòrò ba kg'ae].

⁶⁹Si kò qāà sa gaa koe bóò me, a tshoa-tshoa a gaicara ēe kò gaa koe téé-tēe ne khòè ne bírí a máá: “Ncēem khòè ba gaxu ka c'èem ga me e!” témé. ⁷⁰Igabam kò gaicara xqase e.

X'aè-coam qāá q'oo koe ne ko ēe kò téé-tēe ne Petere ba bírí a máá: “Tseeguan kaga tsi gaxu ka c'èe tsi i, Galilea di tsi khòè tsi i thēé khama,” témé. ⁷¹Me kò tshoa-tshoa a cgúíse a gaise a máá: “Khòèm ncēe bar c'úua hāa, ncēe tu ko Gam ka kg'ui ba,” témé.

⁷²Me kò kúúga ghòrò ba cām di sa kg'ae. Me Petere ba Jesom kò bírí mea hāa kg'uiian tc'èe-tc'èese, ncēem kò máá: “Ghòròm qanega cām q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xqase Te,” témé e. Kagam ko qhúia óè a kg'ae.

Jeso ba ko Pilatom cookg'ai koe úúè

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Jn 18:28-38)

15 ¹Kaisa ntcùúkg'ai cgoa xu kò kaia xu peresiti xu hēé, naka *khòè ne di xu* kaia xu hēé, naka x'áè xgae-xgae-kg'ao xu hēé, naka wèè xu tc'āà-cookg'ai xu hēéthēé kg'uiua xg'ae. A xu a Jeso ba qáé, a chùia tcg'òó a Pilatom koe úú Me.

²Me Pilato ba tèè Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi X'aiga Tsi?” témé. Me xqà me a máá: “Eè tsi ko mée khamaga i ii,” témé.

³Xu kò kaia xu peresiti xu kái zi gúú zi koe chibi-chibi Me. ⁴Me Pilato ba gaicara tèè Me a máá: “Kháé Tsi c'èe xqà ga úú tama? Bóò, nta noo zi chibi zi ka xu ko chibi-chibi Tsi sa,” témé. ⁵Igabam kò Jeso ba táá cúí xqà ga kúrú, me Pilato ba are.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jn 18:39–19:16)

⁶Me kò Pilato ba wèès kōès koe c'èem khòèm qáé-nquum koe tcāàèa ba kgoara, ncēe khòè ne kò ko dtcàrà mááse ba. ⁷Eè x'aè kam kò Barabase ta

ko ma tciìem khòè ba qáé-nquum koe hãa, ncêe kò xg'ae sa kúrúa hãa a ko khòè ne cg'õo xu khòè xu cgoa kò xg'ae a qáèa hãa ba. ⁸Ne khòè ne hààraa xg'aeku a ne a tshoa-tshoa a Pilato ba dtcàrà ãem ko kg'aiga ma kúrúa máá ne khama méém ma kúrúa máá ne sa.

⁹Me Pilato ba xq̄a ne a máá: “Juta ne dim X'aiga bar gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'èe?” témé. ¹⁰Kaia xu peresiti xu kò tauan xu úú cgoa Mea hãa domka gam koe óága Mea hãa sam kò q'ana hãa khama. ¹¹Igaba xu kò kaia xu peresiti xu khòè ne qg'ái, Barabase ba méé ne dtcàrà mááse naka nea nxãa ba kgoara mááè sa.

¹²Me kò Pilato ba gaicara tèè ne a máá: “Kháé ra gha Juta ne dim X'aiga Me e ta tu ko méém ka dùú sa kúrú sa tu ko tc'èe?” témé. ¹³Ne q'au a máá: “Xgàu Me!” témé.

¹⁴Me Pilato ba tèè ne a máá: “Dùútsa gúús cg'àè sa ba kúrúa hãa?” témé. Igaba ne kò kaisase q'au a máá: “Xgàu Me!” témé. ¹⁵Me kò Pilato ba khòè ne qàè-tcaokagu kg'oana hãa khamam kò Barabase ba kgoara máá ne. A ba a Jeso ba qoara xg'ara a tcg'òó Me, sím gha xgàuè ka.

Ncõo-kg'ao xu ko Jeso ba ncoi

(Mt 27:27-31; Jn 19:2-3)

¹⁶Xu kò ncõo-kg'ao xu Jeso ba x'aigam dim nquum q'oo koe tcàà (Peretoriume ta ko ma tciìe ba), a xu a wèés xg'aes ncõo-kg'ao xu di sa tciia xg'ae. ¹⁷A xu a ncoàm qg'ái ba hãakagu Me, a dxàman cgoa kúrúèas cába sa kabea xg'ae a cábákagu Me, ¹⁸a xu a tshoa-tshoa a tsgám Me a máá: “Tcgáío, Juta ne di Tsi X'aiga Tseè!” témé. ¹⁹A xu a kò tcúúa ba koe tc'áà dim hiim cgoa xg'ám Me, a tcg'ae Me, a xu a qhòm tsi qurù a ncoia ba ka dqòm Me. ²⁰Eè xu ko gatà ma ncoi Mea xg'ara ka xu kò ncoàm qg'ái ba nxõo cgae Me, a nxãaska sèè a úú Me, sí xu gha xgàu Me ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

²¹Eè xu xóé a ko qòò ka xu kò c'èem khòèm Simone ta ko ma tciìem, Kurene dim, Alekesantere tsara Rufasea tsara ka xòòm cgoa xg'ae, me xháràm koe guu a ko x'áé-dxoom koe qòò, ka xu kò chùì mem Gam di xgàu sa dcéé. ²²Xu kò Jeso ba Gologota ta ko ma tciìem qg'ám koe úú (ncêe sa ko máá: ‘Tcúú c'òás dim qg'ái ba,’ témé), ²³a xu a mira ta ko ma tciìem tsòòm cgoa tcg'ome-xg'aeà gòéan máà Me kg'áàm gha ka, igabam kò táá sèè e. ²⁴Xu kò xgàu Me, a xu a Gam di qg'áan cgúúan ntcòó a q'aa-q'aaku.

²⁵Eè xu ko xgàu Me ka i kò 9 di x'aè e, ntcùúkg'ai cgoa di i. ²⁶Eèm kò chibi-chibi cgoaèa hãas tcgāya sa kò ‘JUTA NE DIM X'AIGA BA’ ta ma góásea hãa. ²⁷Xu kò cam tsara ts'áà-kg'ao tsara Gam cgoa xgàu, c'èe ba

xu kò kg'áo xòèa ba za xgàua hãa, a c'èe ba dxàe xòèa ba za xgàua hãa.
28 f

²⁹Ne ãe kò ko dàòm cgoa nqáé ne khòè ne còè Me, a ne a nxãa-nxãna tcúú a máá: “Eheè, Tsáá koma ko tempele ba kqbe, a nqoana cáman q'oo koe tshào me Tsi Tsia, ³⁰kgoarase naka Tsia xgàu hiis koe xõa,” témé.

³¹Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hée, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu héethée xu ma nqoi Me thée, a máá: “C'èe ne khòè nem kgoara hãa, igabam ko kgoarasean ka tààè. ³²Ncèem Krete ba, ncèe Iseraele dim x'aiga ba méém xgàu hiis koe xõa, naka ta gha nxãasega bód naka dtcòm,” ta xu méé.

Tsara ãe kò Gam cgoa xgàuèa tsara gataga thée nqoi Me.

Jesom dis x'oo sa

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

³³Koaba di x'aèan 12 di ko tcàa kas kò ntcúú sa wèém nqóóm koe xóé, a síf dqòa di x'aèan nqoana di koe téé. ³⁴Me kò Jeso ba nqoana dim x'aèm ka kaim dòm cgoa q'au a máá: “Eloi, Eloi, lama sabakatani?” témé. Ncèe sa ko máá: “Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?” témé.

³⁵Ne ãe kò gaa koe téé-tèe ne ka c'èe ne kóm Me a máá: “Kóm, ncèe ba ko Elija ba tcii,” témé. ³⁶Me kò c'èe ba qgóé, a síf x'úrúan koe tsau tshàan ntcáá, a tc'áam koe qhàea tòó, a hàà máà Me, kg'áam gha ka, a máá: “Qàà naka ta bód Elija ba gha hàà xód Me sa,” témé.

³⁷Me kò Jeso ba kaim dòm cgoa q'au, a ba a còo di sa sònda tcg'òó.

³⁸Me kò tempelem dim qgáí ba cáim xòè tsara cgoa tòàra q'aase, a tc'amaka guu a síf nqãaka téé. ³⁹Eèm ko ncòo-kg'ao xu dim kaim ncèe kò **Jesom** cookg'ai koe téé-tèe ba, Jesom ma còo di sa sònda tcg'òóa hãa sa bód, kam kò máá: “Tseegukagam kò ncèem khòè ba Nqarim dim Cóa Me e,” témé.

⁴⁰Gataga zi kò c'èe zi khòè zi nqúú ka téé a ko bód. Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hãa, naka Jakobom cg'áré ba hée naka Josefa ba héethée tsara ka xòs Maria sa hée, naka Salome sa héethée zi. ⁴¹Eèm kò Jeso ba qanega Galilea koe hàna ka kòo còo Me, a ko hùí Me zi khòè zi i kò ii. Kái zi khòè zi ãe kò Jerusalema koe síf cgoa Mea hãa zi kò thée hàna.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁴²Eè i ko dqòa, kg'ónòsean dim cáim me e kò ii khama, Sabata cookg'ai di ba, ⁴³kam kò Josefam Arimatea di ba hàà, tcommèa kò hãam khòè me

f 15:28 C'èe zi tcgãya zi Gerika di zi ncèe xùri ko kg'uian úúa: “Si ãe Nqarim di zi Tcgãya zi koe góáèa hãas gúús ncèe ko máá, “cg'uri-kg'ao xu cgoam kò nxárá xg'aeè” ta méé sa tseegukaguèa.”

e kò ii, kaia xu dis xg'aes di ba, ncēe gam tc'áró ga kò thēe Nqarim di x'aian qāa hāa ba. A ba a kò kgoarasea hāase Pilatom koe síí, a síí Jesom dim tc'áró ba dtcàrà. ⁴⁴Jesom nxāakamaga x'óóa hāa sam ko Pilato kóm kam kò are. A ncōo-kg'ao xu dim kaia ba tcii, a tēe me Jesom ncāa nciise x'óó sa. ⁴⁵Eēm ko ncōo-kg'ao xu dim kaia koe kóm gatá i ii sa, kam ko Josefa ba tc'áró ba máa. ⁴⁶Me Josefa ba q'úúm qgái ba x'ámá, a tc'áró ba xòó a gaam qgáim cgoa tcám, a ba a síí qarim nxōám koe tshàòèa hāas tc'áms koe xòó Me. A nxōá-dxoo sa gaas tc'áms kg'ám koe ghànèa tcēekg'am cgoa.

⁴⁷Sara kò Maria Magatalena sa hēe naka Marias Josefam ka xòó sa hēéthēe sara Jesom dim tc'áróm xòòèa hāa qgáian bód.

Jeso ba ko x'oos koe tēe

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

16 ¹Eēm ko Sabata dim cáím ba nqáé ka zi kò Maria Magatalena sa hēe, naka Marias Jakobom ka **xòó** sa hēe, naka Salome sa hēéthēe zi tshāan x'ámá, síí zi gha tcgáu Me ka. ²Tc'āa dim cáím bekem dim di kaisa ntcùúkg'ai cgoa zi kò cáims tcg'oara hāa ka xgoaba a tc'áms koe qòó. ³A ko tēeku a ko máá: “Díí na gha nxōá sa tc'áms-kg'ám koe ghànèa tcg'óóa máá se e?” témé. ⁴Igaba ēe zi ko ghùì-kg'ai ka zi kò nxōá sa bód si téé-q'ooa sa koe ghànèa tcg'òòèa hāa, kaisases ko kaia khama. ⁵Zi kò nxāaska ēe zi ko tc'áms koe tcāa ka q'úúm qgái ba hanam qáí-kg'ao ba bód me kg'ád xòé koe ntcóóa-ntcōe, ka zi kò area. ⁶Me birí zi a máá: “Táá sao q'ád guu, Jesom Nasareta di ba sao ko qaa, ncēe kò xgàùèa hāa ba. Ghùìèam hāa, a ncēe koe káa Me e; bód, ncēea xòóèam kò hāa qgáian ga a. ⁷Igabaga méé sao qòó, naka síí Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí - naka Petere ba hēéthēe e - naka máá, gaxao kam gha tc'āa a Galilea koe qòó. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, ēem ma birí xaoa hāa khamaga ma, témé,” tam méé. ⁸Zi kò **Jesom dis** tc'áms koe tcg'oa a zi a qgóé, cgùruan hēe naka q'áðan hēéthēea kò tcāa cgae zia khama, zi kò c'ēe khóé ga táá cúí gúú ga birí, q'ád zi kò khama.⁸

[Jeso ba ko Maria Magatalenas koe x'áise

(Mt 28:9-10; Jn 20:11-18)

⁹Eēm ko tc'āa dim cáím bekem dim ka Jeso ba x'ooan koe ntcùúkg'ai cgoa tēe kam kò Maria Magatalenas koe tc'āa a x'áise, ncēm kò gaas koe 7 dxāwa tc'ēean xhàiagua hāa sa. ¹⁰Si kò qòó a sa a síí ēem kò ko hēe cgoa ne birí, ēe ne hāa a tshúú-tcaoa hāa, a ko kg'ae ka. ¹¹Igaba ēe ne ko kg'òèam hāa, a ba a Maria Magatalenas ka bódèa hāa sa kóm, ka ne kò táá dtcòm.

g 16:8 C'ēe zi Gerika di zi tcgāya zi ncii zi koes ko Marekom dis tcgāya sa ncēe koe chòó.

Jeso ba ko cáìm tsara xгаа-xгааse-kg'ao tsara koe x'áise
(Lk 24:13-35)

¹²Ncëes gúùs qǎá q'oo koem kò Jeso ba tǎám dàòm ka gane ka c'ëe tsara koe x'áise, ëe tsara xóé a ko c'ëem qgáìm koe qǒd ka. ¹³Tsara kabise a tsara a síí c'ëe ne koe xàà a, igabaga ne kò táá dtcòm.

Jeso ba ko 11 xu koe x'áise
(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

¹⁴Me gaa koe guus ka Jeso ba 11 xu koe x'áise, ëe xu hǎa a ko tc'óó ka, a ba a gaxu di dtcòm taman ka hëé, naka gaxu di qari tcáóan ka hëéthëé dqàè xu, ëem x'ooan koe tëea hǎa ka bód Mea hǎa ne xu kò táá dtcòm khama. ¹⁵A ba a birí xu a máá: “Wèém nqǒóm ncëe ba xao qǒd, naka xaoa wèé ne khòè ne Nqarim di qǎè tchòàn ka xгаа-xгаа. ¹⁶Díím wèém ëe ko dtcòm a ko tcguù-tcguuè ba gha kgoaraè, igaba díím wèém ëe dtcòm tama ba gha xgàraè. ¹⁷Zi gha ncëe zi x'áí zi gane ëe dtcòmà hǎa ne koe tséé: dxǎwa tc'ëean ne ne gha Tiri cg'òèan cgoa xhàigu, a ne a gha kǎba xu tam xu cgoa kg'ui. ¹⁸Tshàua ne cgoa ne gha cg'aoan qgóó ghùì, a ne a gha ëe ne dqǎèan kg'áà hǎa igabaga i cuiskaga thòd-thòo nea hǎa tite. A ne a gha tsàako ne khòè ne koe gane di tshàuan tòó, ne gha qǎè,” tam méé.

Jeso ba ko nqarikg'ai koe qadkaguè
(Lk 24:50-53; Tsee 1:9-11)

¹⁹Me kò nxǎaska X'aigam Jeso ba ëem ko kg'ui cgoa xua xg'ara, ka séèa ghùì a nqarikg'ai koe qadkaguè, a ba a síí Nqarim dim kg'áòm x'òàm xòè koe ntcóó. ²⁰Xu nxǎaska xгаа-xгааse-kg'ao xu tcg'oa a síí Nqarim dim kg'ui ba wèém nqǒóm koe xгаа-xгаа. Me kò X'aiga ba gaxu cgoa tsééa xg'ae, a kò Gam dim kg'ui ba x'áí zi cgoa tseegukagu. Amen.]